

Katarina Stensen, SMHI

Sjöar i förändring

Dagens presentation

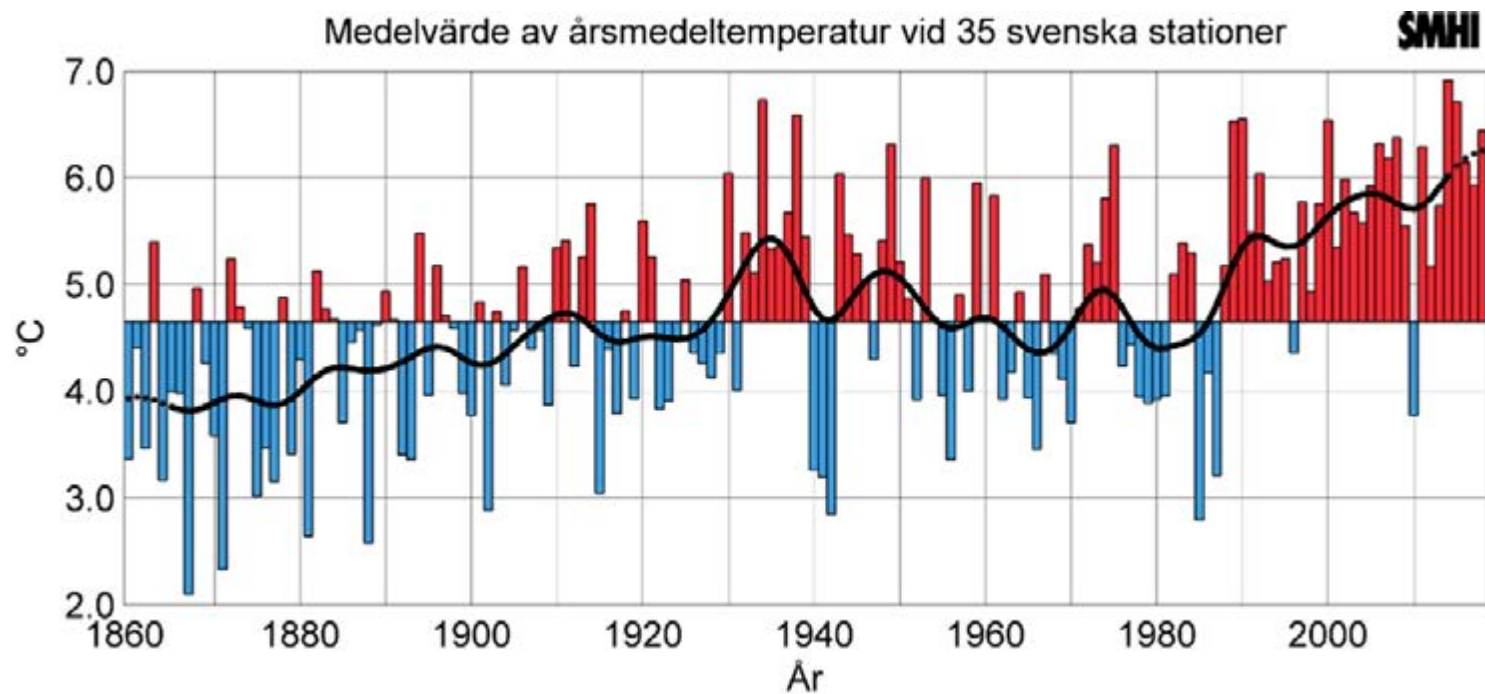
Beskriva resultat från två projekt där vi tittat på hur sjöars temperatur- och isförhållanden förändras i framtida klimat.

- Copernicus-projekt, Länsstyrelsen i Jönköping
- SMHI finansierat projekt, Klimatets påverkan på Vänern, Vättern, Mälaren och Hjälmaren.

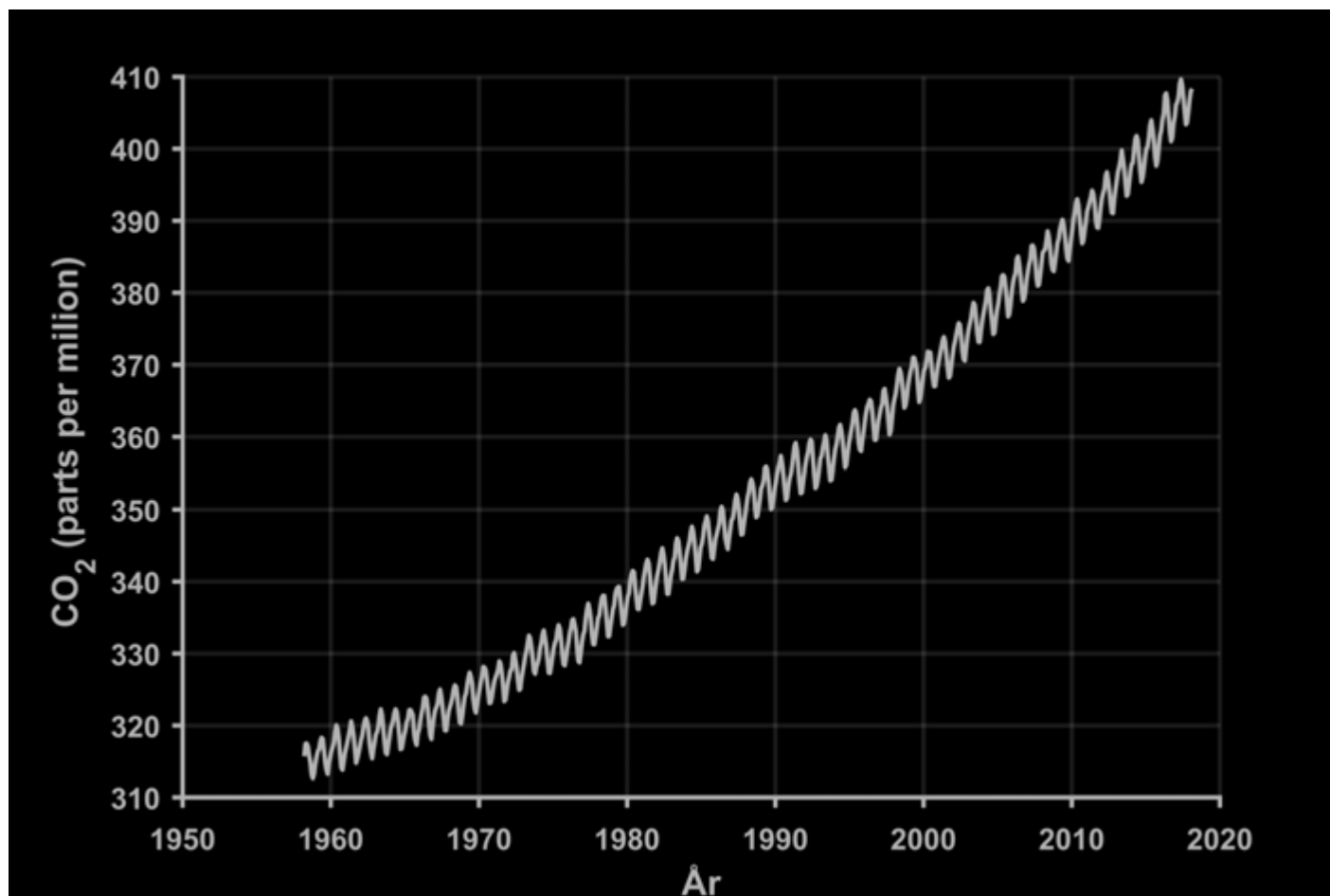
Agenda

- Begreppet klimatindikator och vår kunskap om klimatförändringarna
- Metodik för de två studierna
- Urval av resultat från studierna

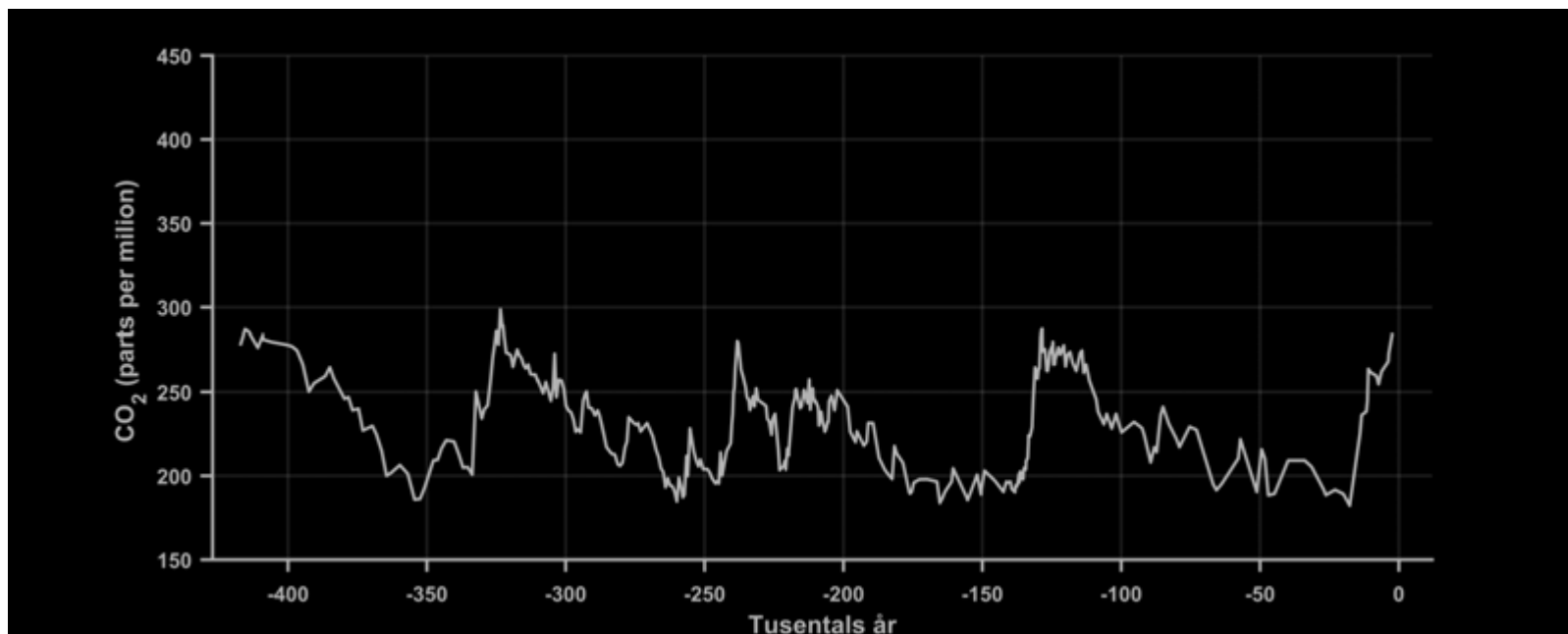
Klimatindikator på observationer

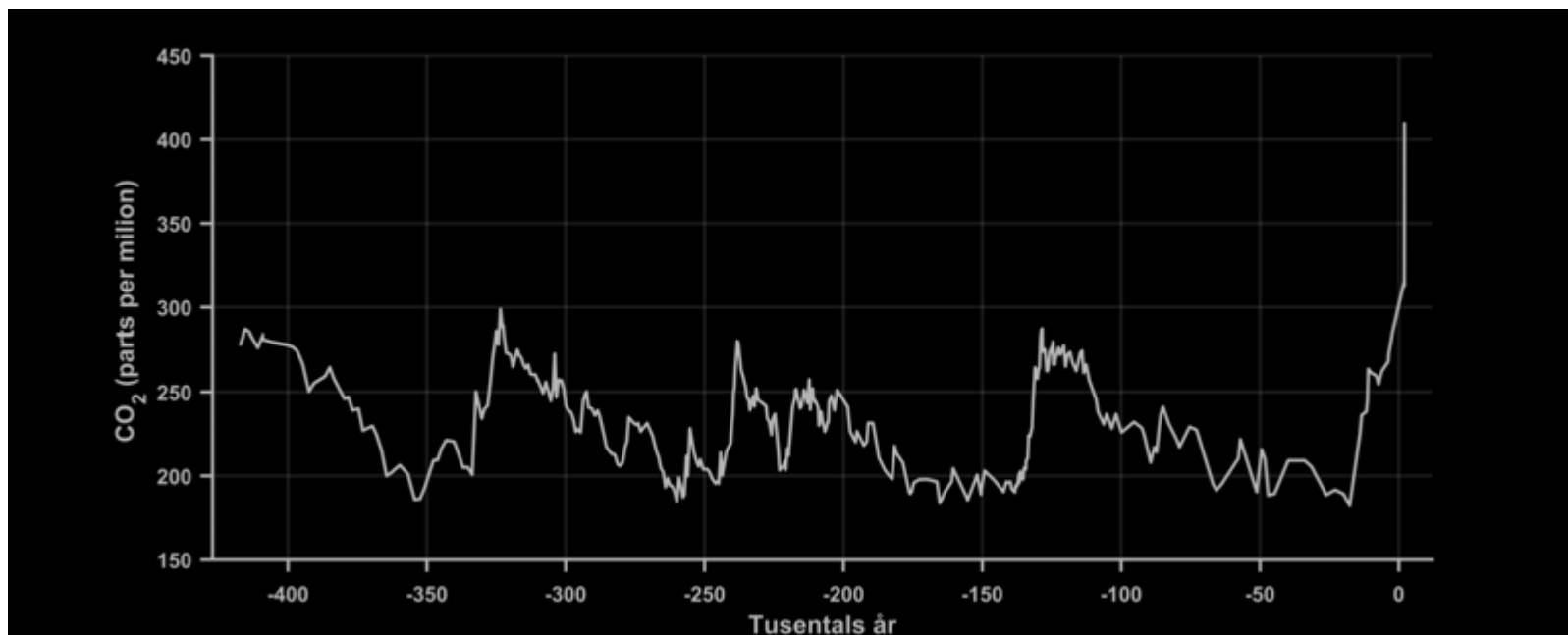

Koldioxidhalt i atmosfären 1960-2018

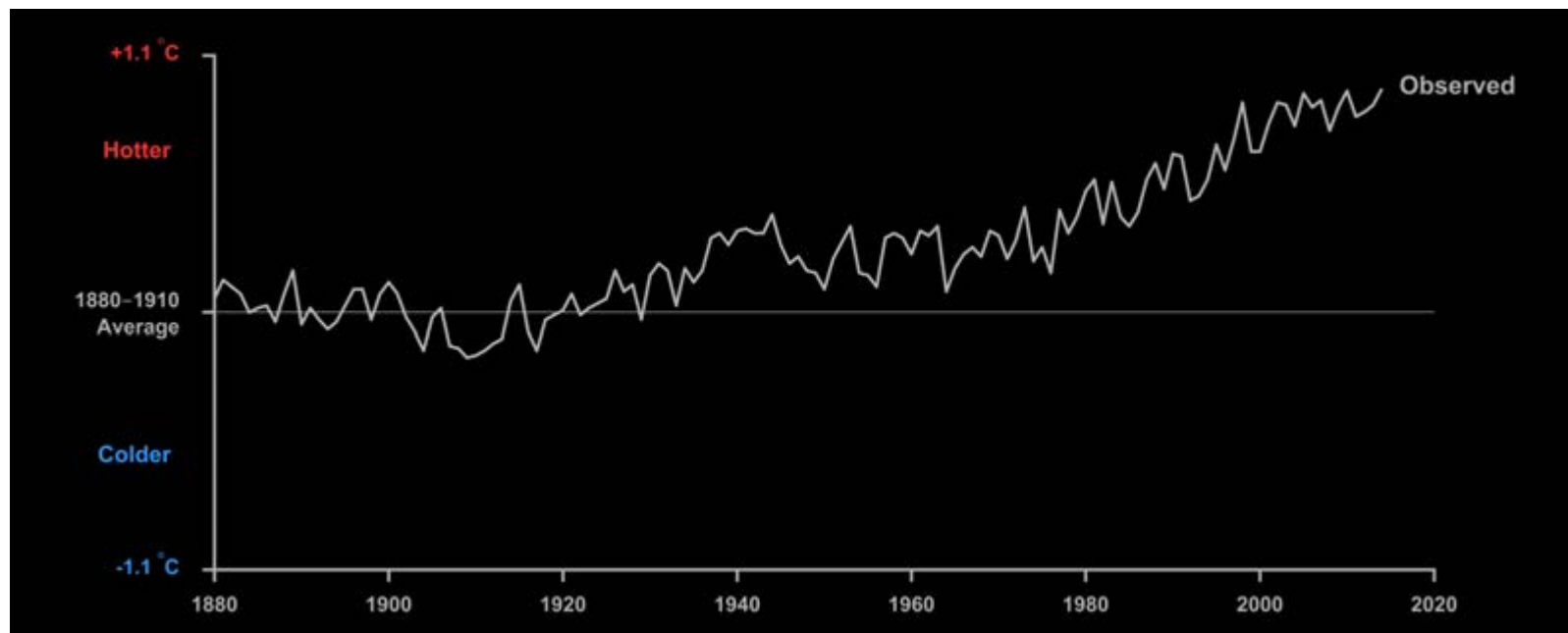

Koldioxidhalt i luft i iskärnor

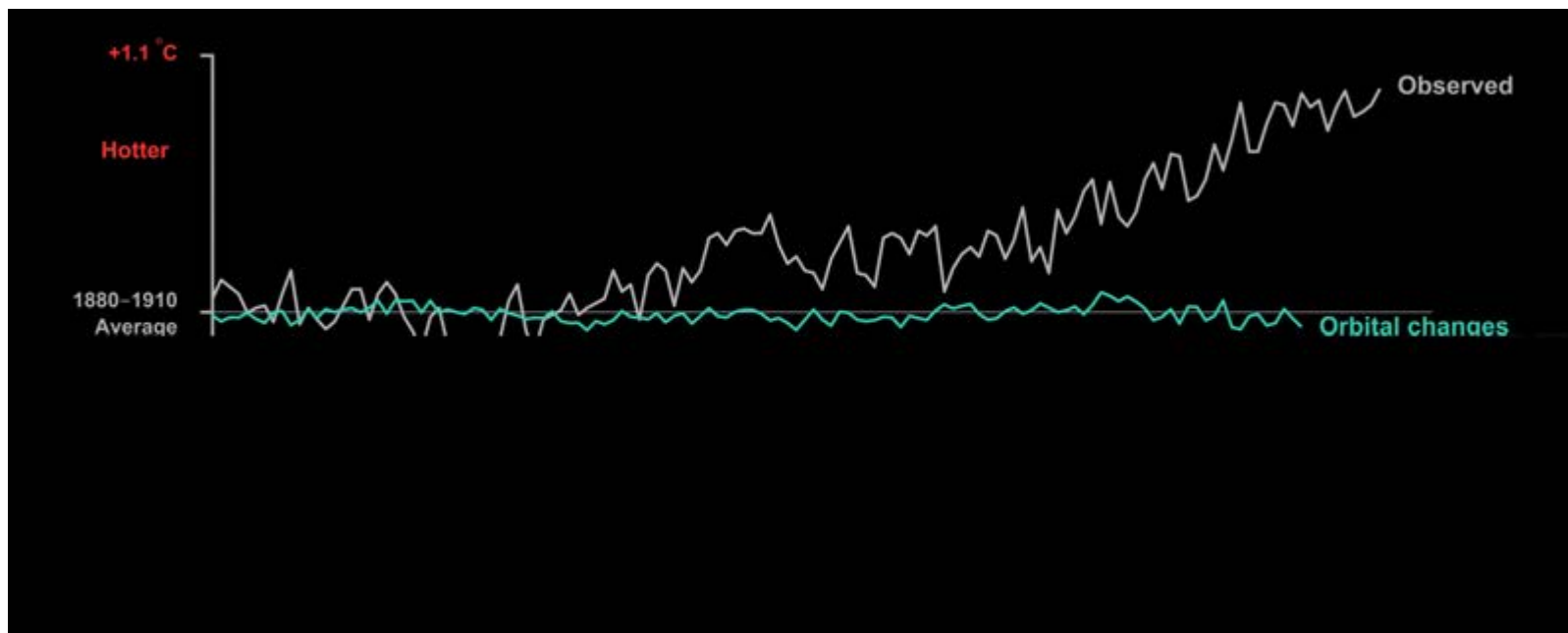

Observerad temperatur

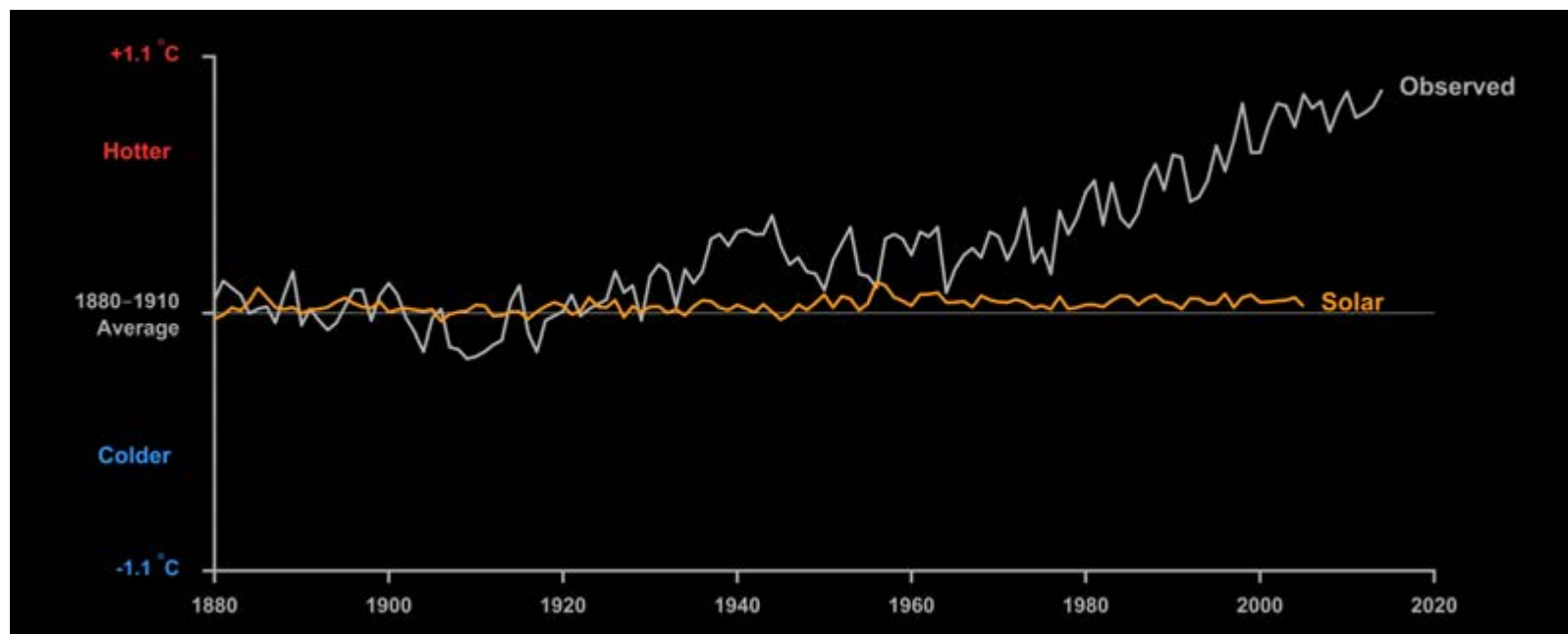

Påverkan på global temperatur utifrån naturliga processer

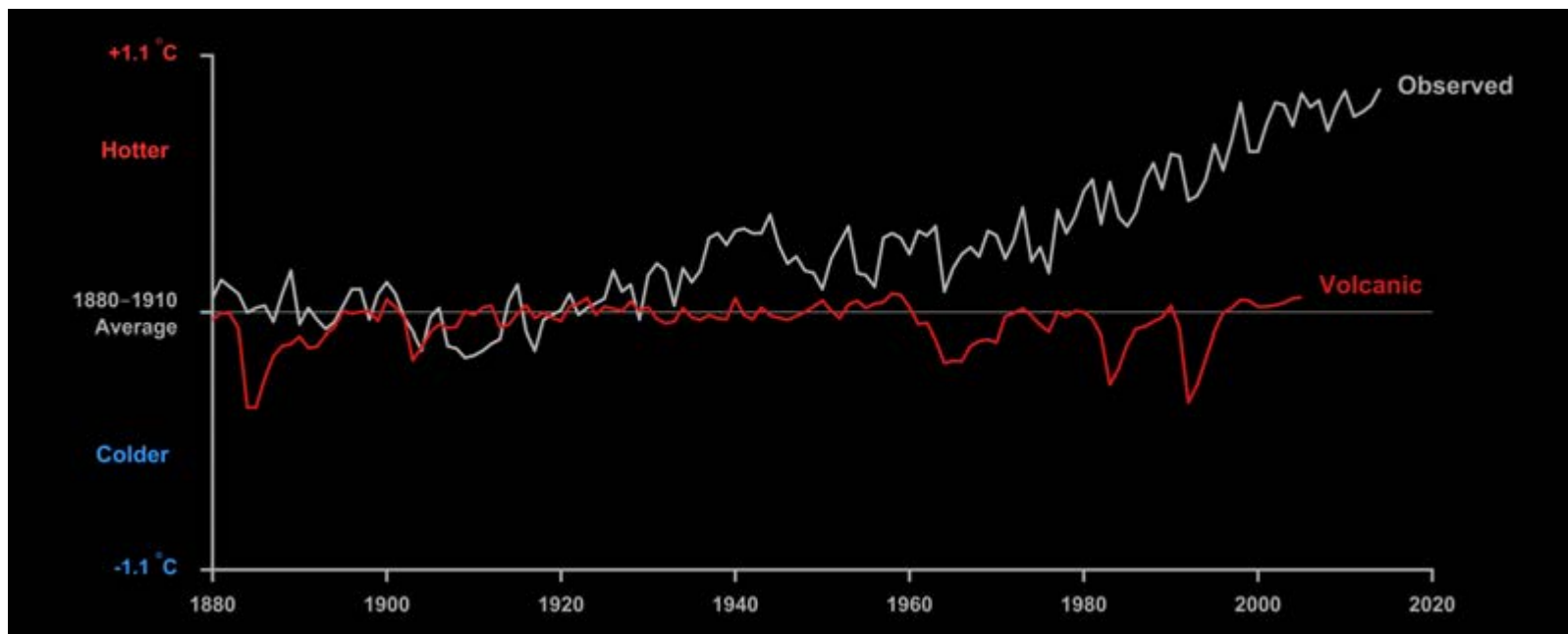

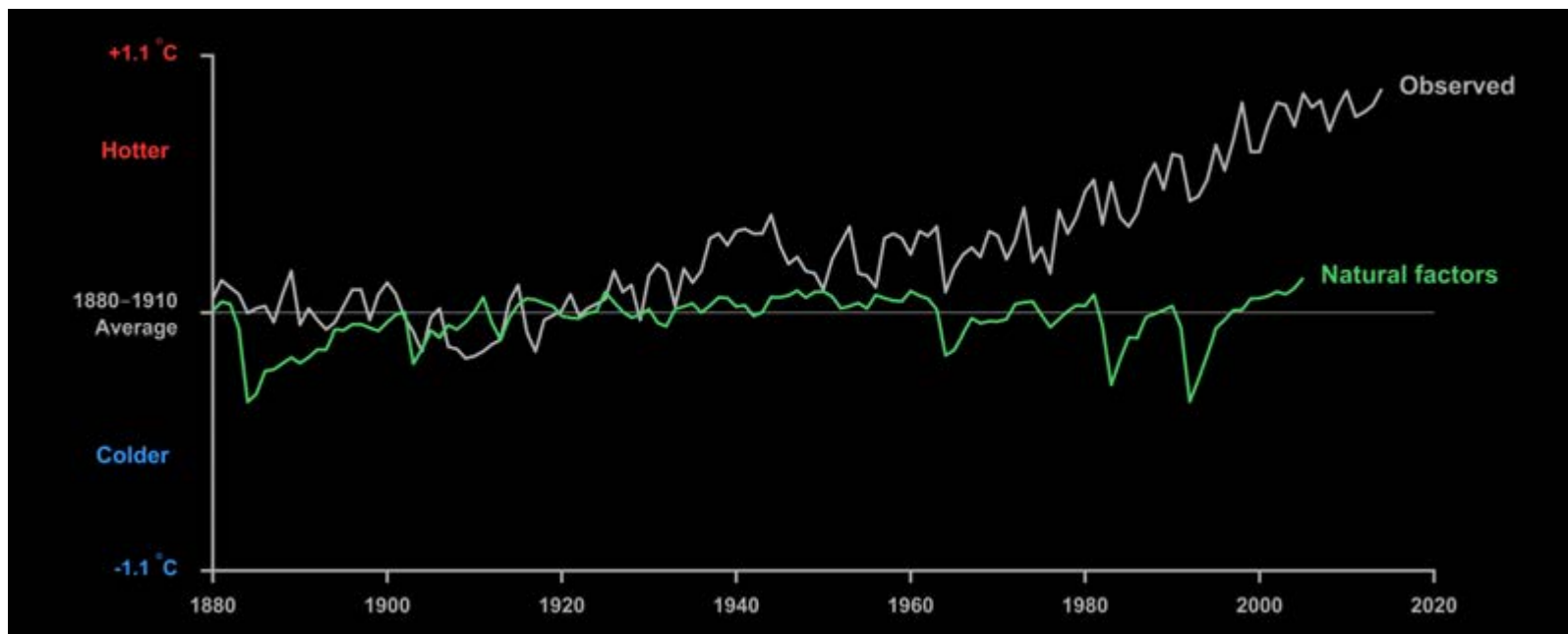
Påverkan på global temperatur utifrån naturliga processer

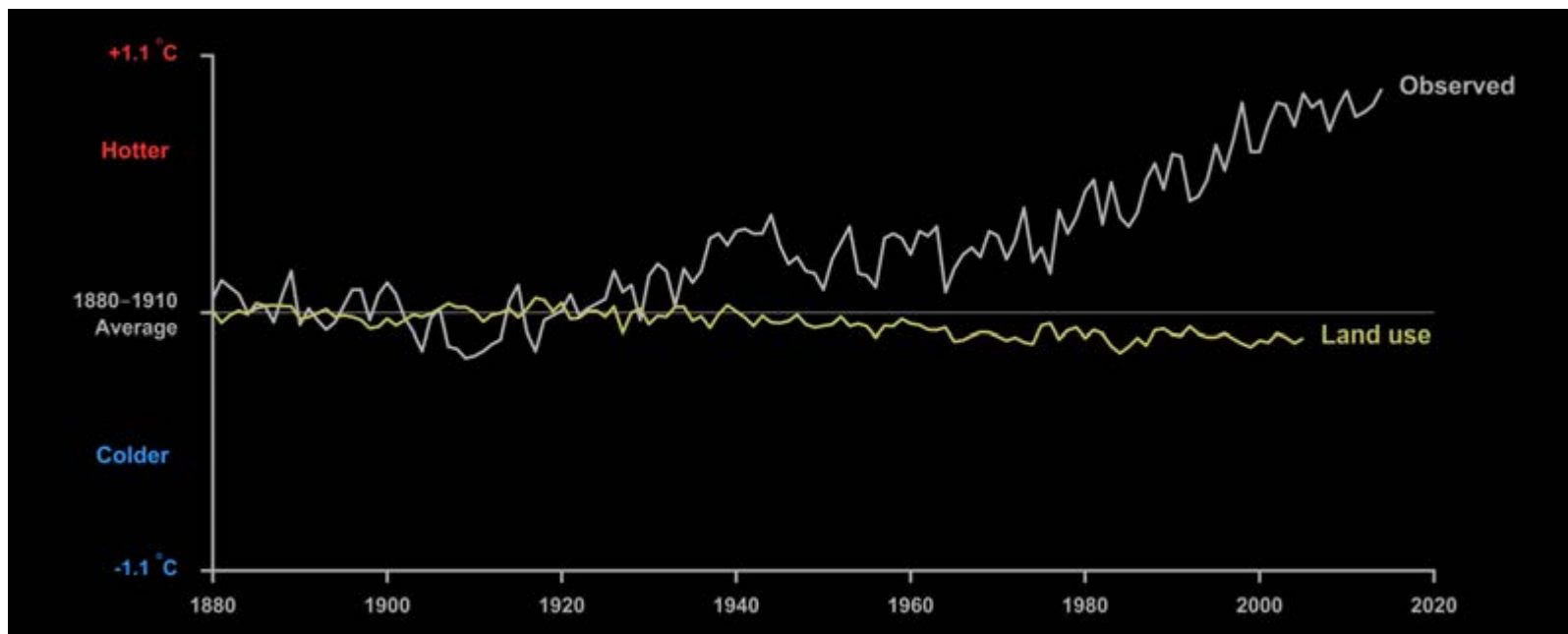
Påverkan på global temperatur utifrån naturliga processer

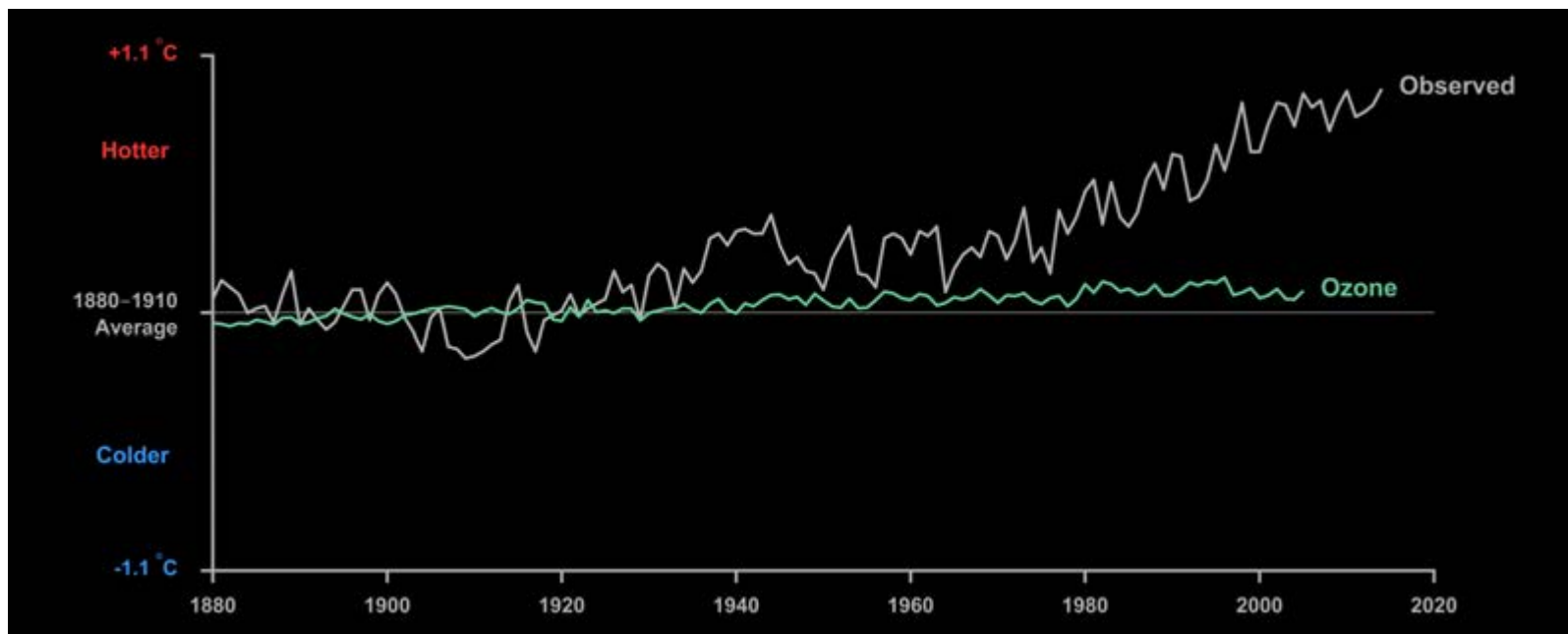
Påverkan på global temperatur utifrån naturliga processer

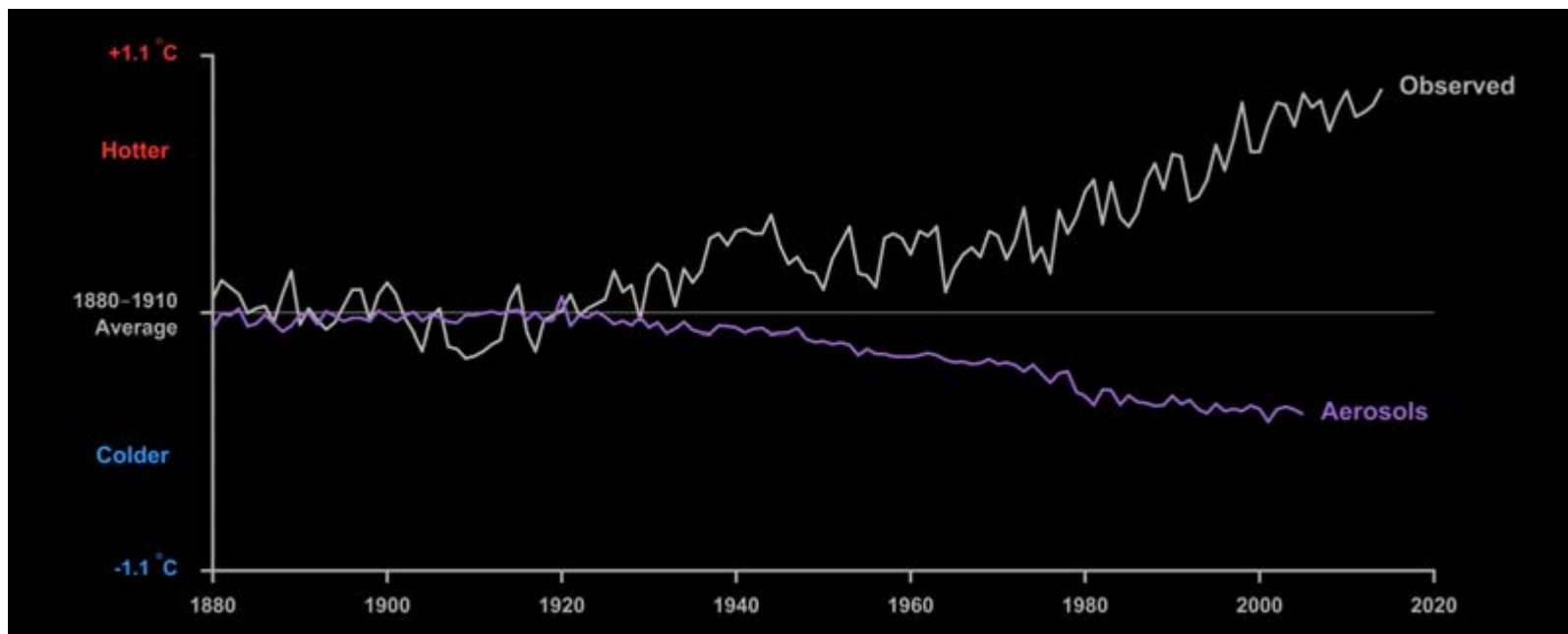
Påverkan på global temperatur utifrån mänskliga processer

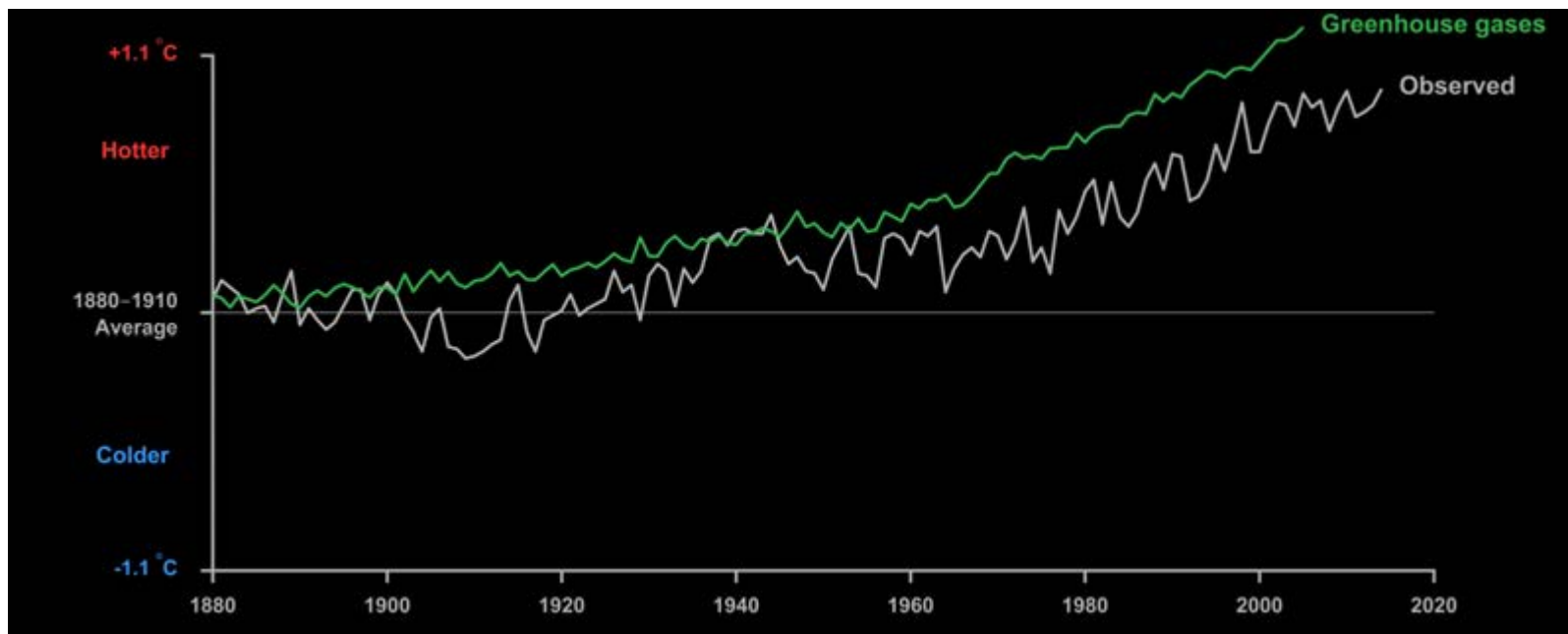
Påverkan på global temperatur utifrån mänskliga processer

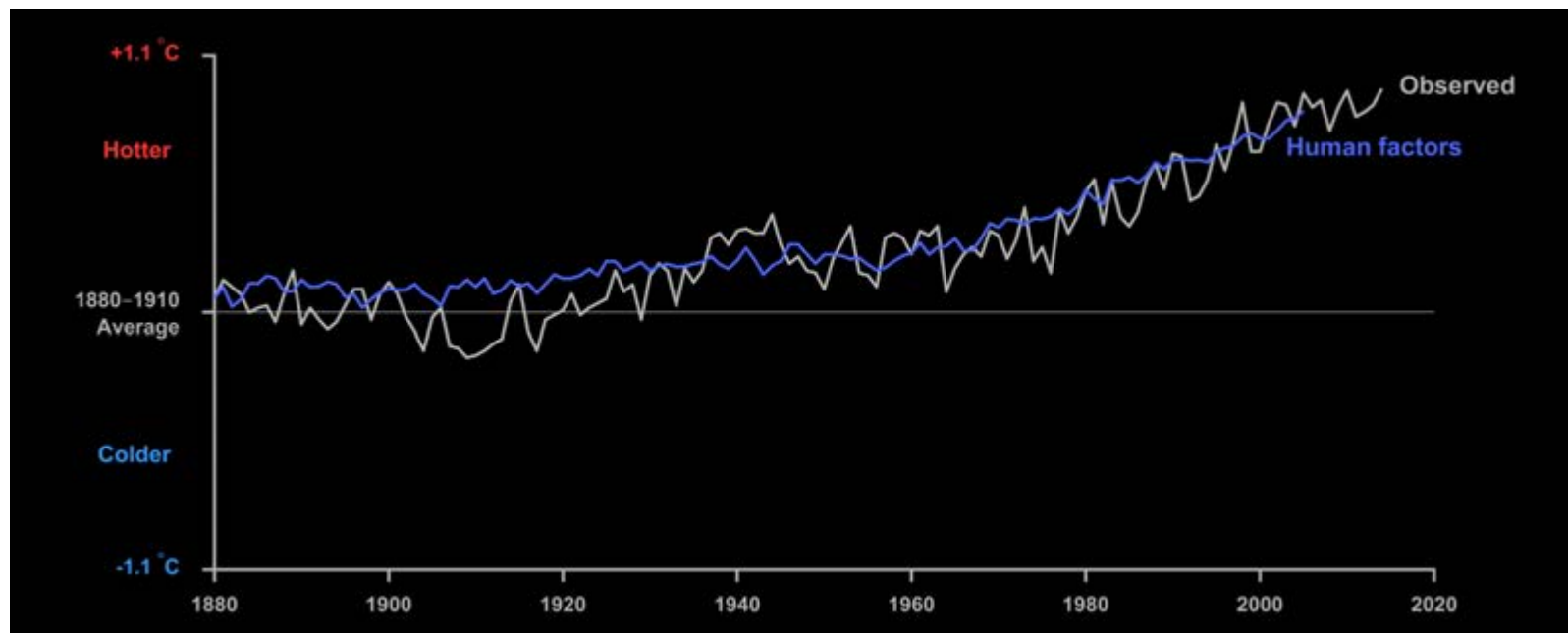
Påverkan på global temperatur utifrån mänskliga processer

Påverkan på global temperatur utifrån mänskliga processer

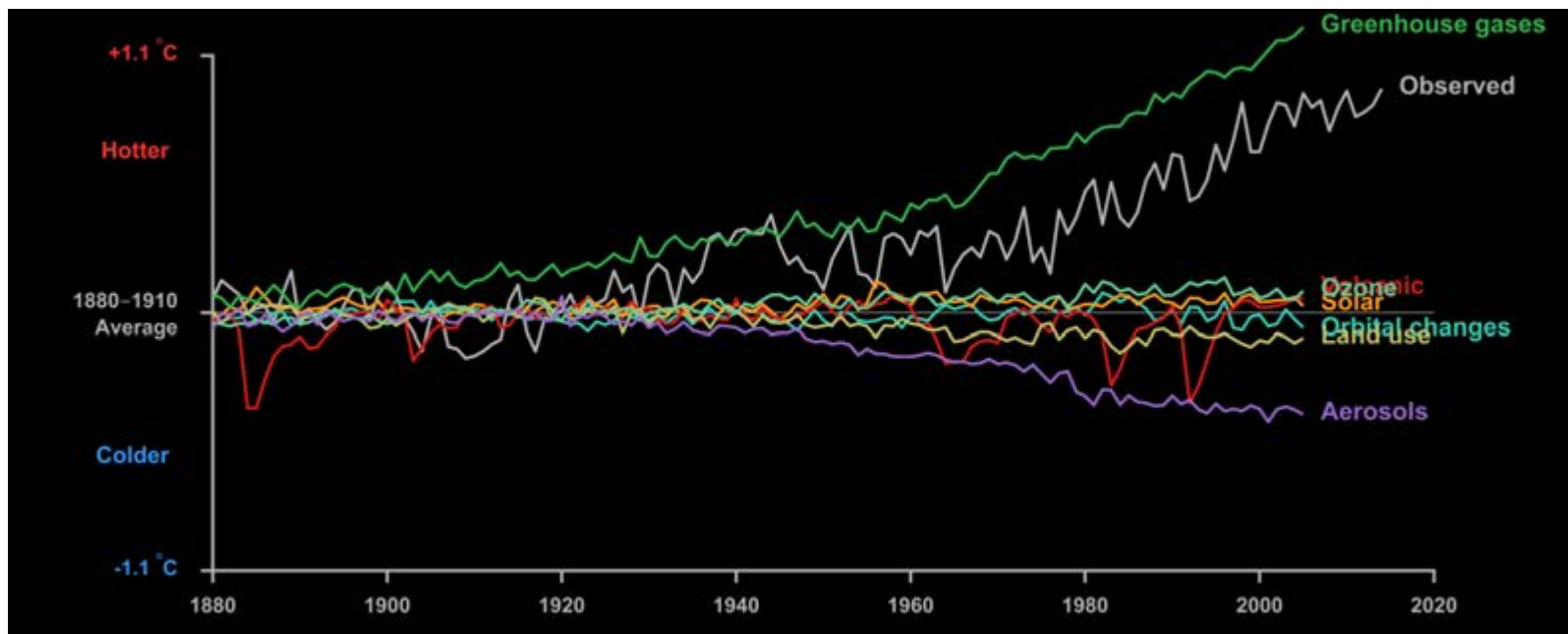

Påverkan på global temperatur utifrån mänskliga processer

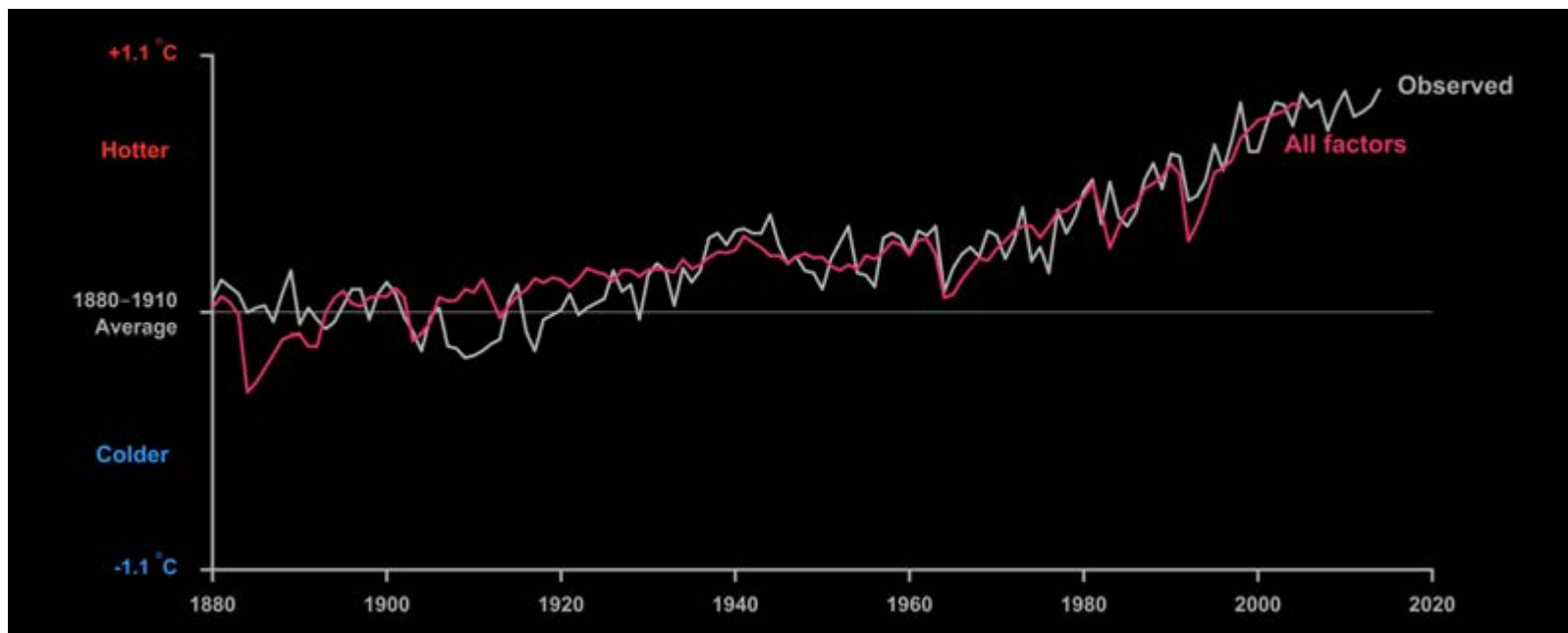

Påverkan på global temperatur

Påverkan på global temperatur

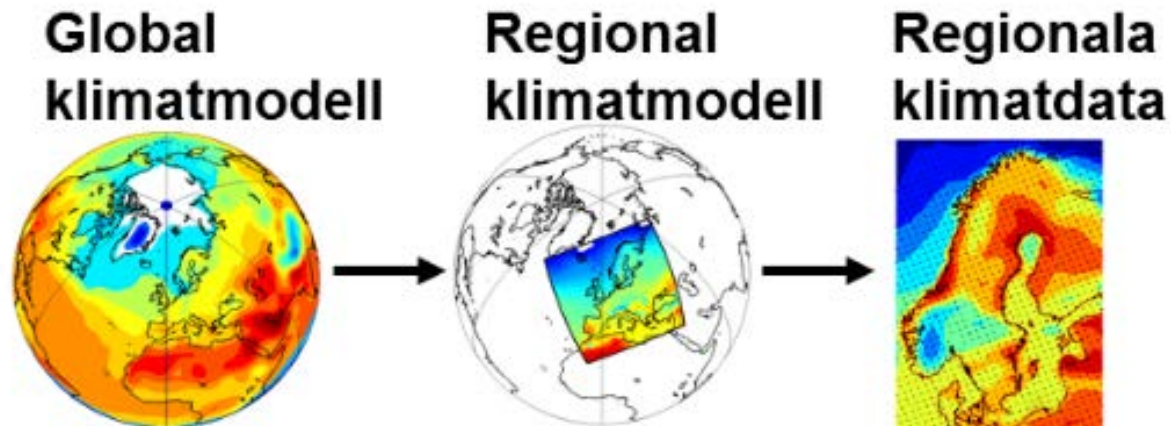

Varför dessa bilder?

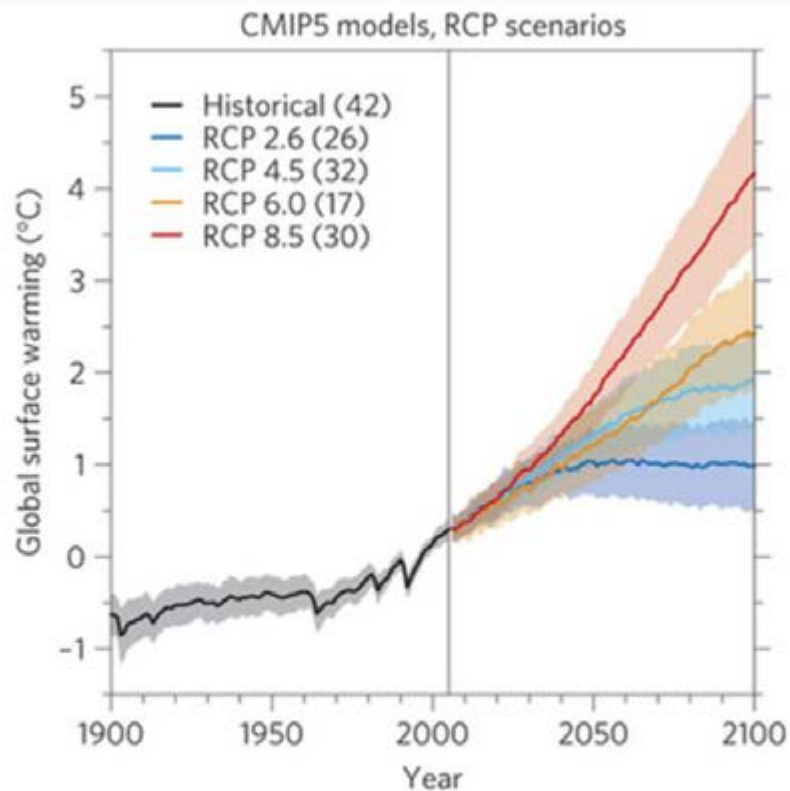
- Hur klimatet påverkas är komplext
- En förutsättning för att kunna prata framtid är att vi kan beskriva det väl idag
- Vi kan beskriva det väl idag!

- Lufttemperatur tätt kopplad till vattentemperatur

För att säga något om framtiden krävs modeller

Flera olika modellsteg

Utsläppsscenarier

Figur 1 Global uppvärmning relativt år 2000 för de fyra olika RCP-scenarierna. Från IPCC (2013a).

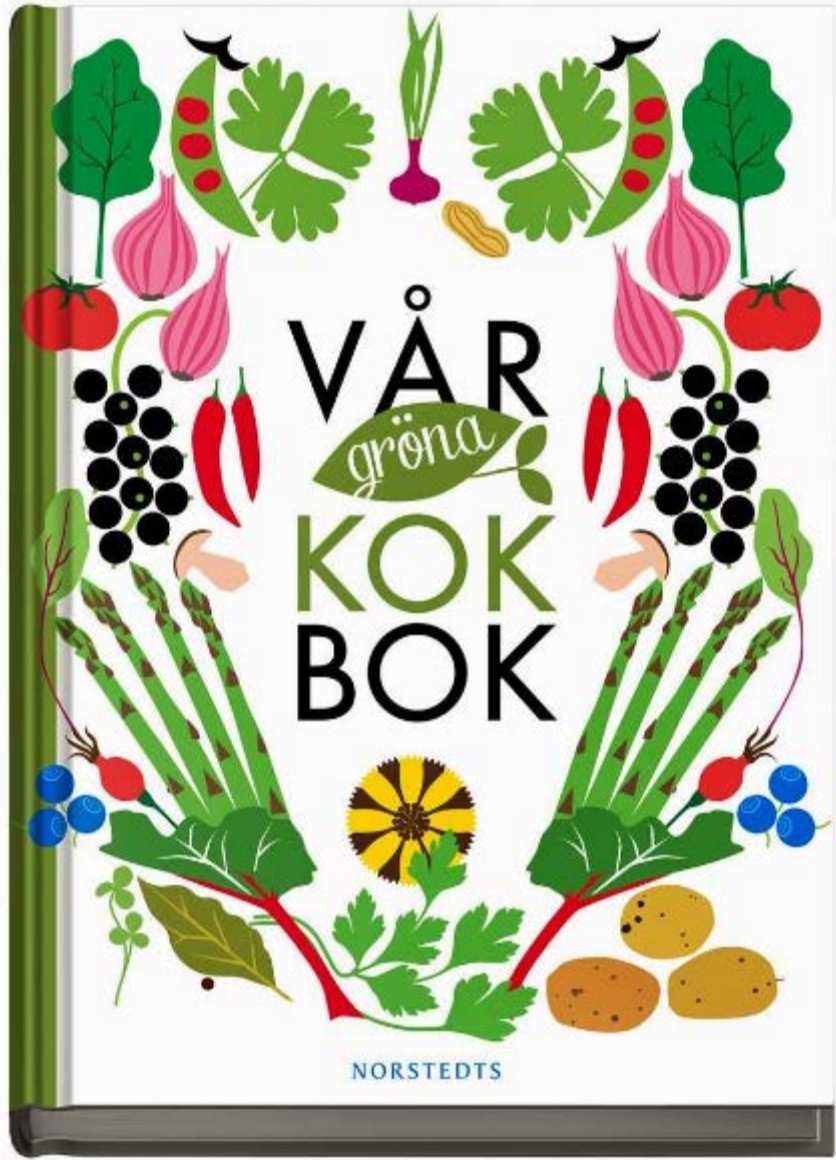
- Utsläppsscenarier
- Olika globala klimatmodeller
- Nedskalningsmodeller
- Biaskorrigerering
- .....
- Det viktiga är inte hur vi tar fram detta utan att beslutsfattare får rätt underlag.

PROOF OF CONCEPT

SWICCA
informat
www.sv

SWIC
adapt

a

on

climate-change

Choose

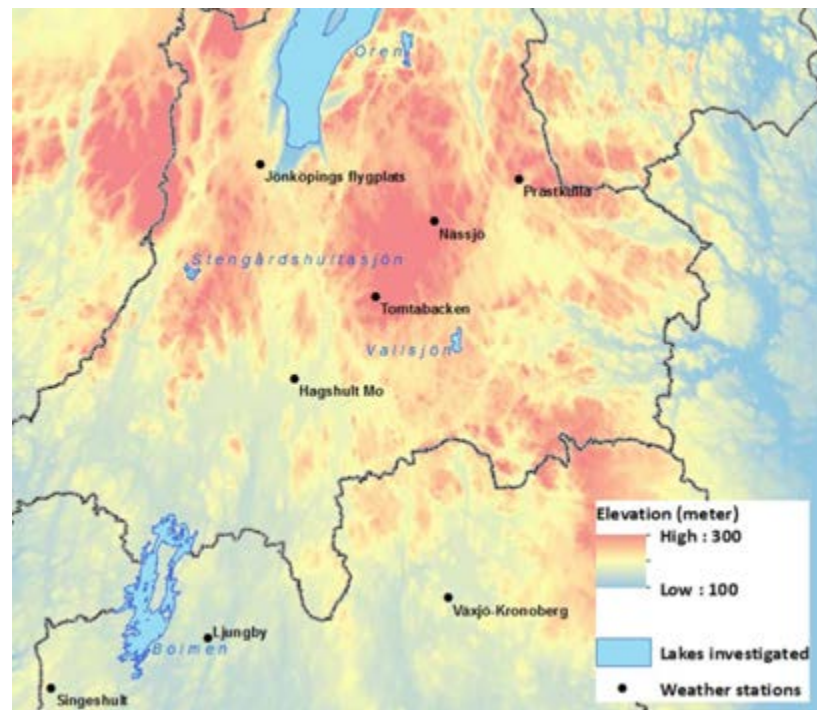
Fallet Jönköping

SWICCA
 Service for Water Indicators in Climate Change Adaptation

4 sjöar undersökta (Vättern i annat projekt) för att kvantifiera och ge utforska följande indikatorer:

Vattentemp och is

	Area (km ²)	Maxdjup
Stengårdshultasjön	4,89	26,8
Bolmen	173,19	36
Ören	9,01	35,8
Vallsjön	6,89	17

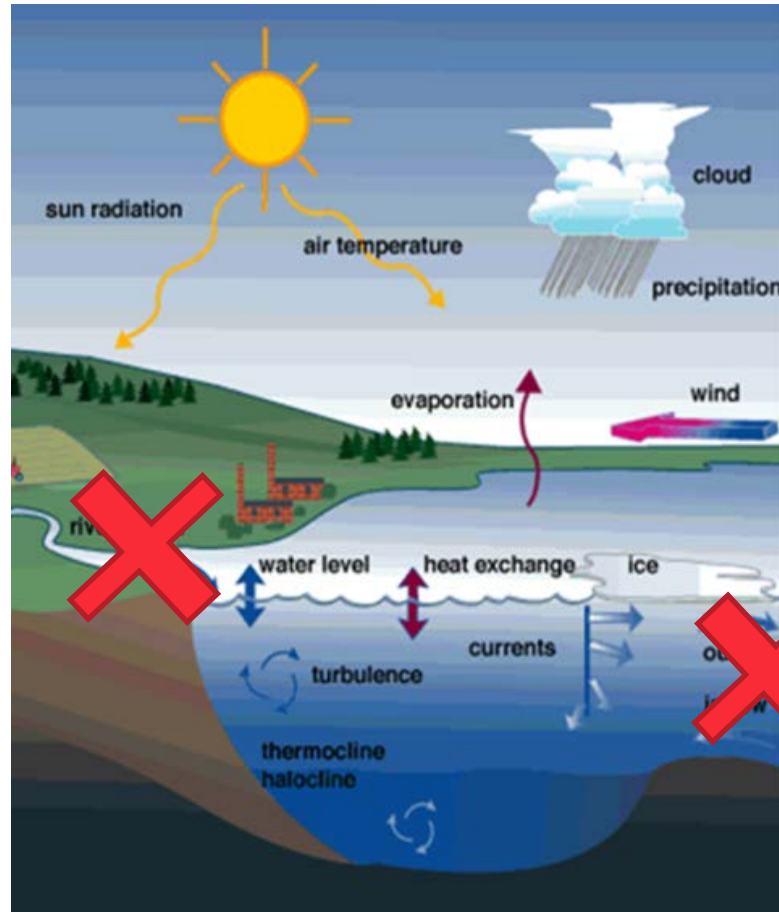
Stora sjöar projektet

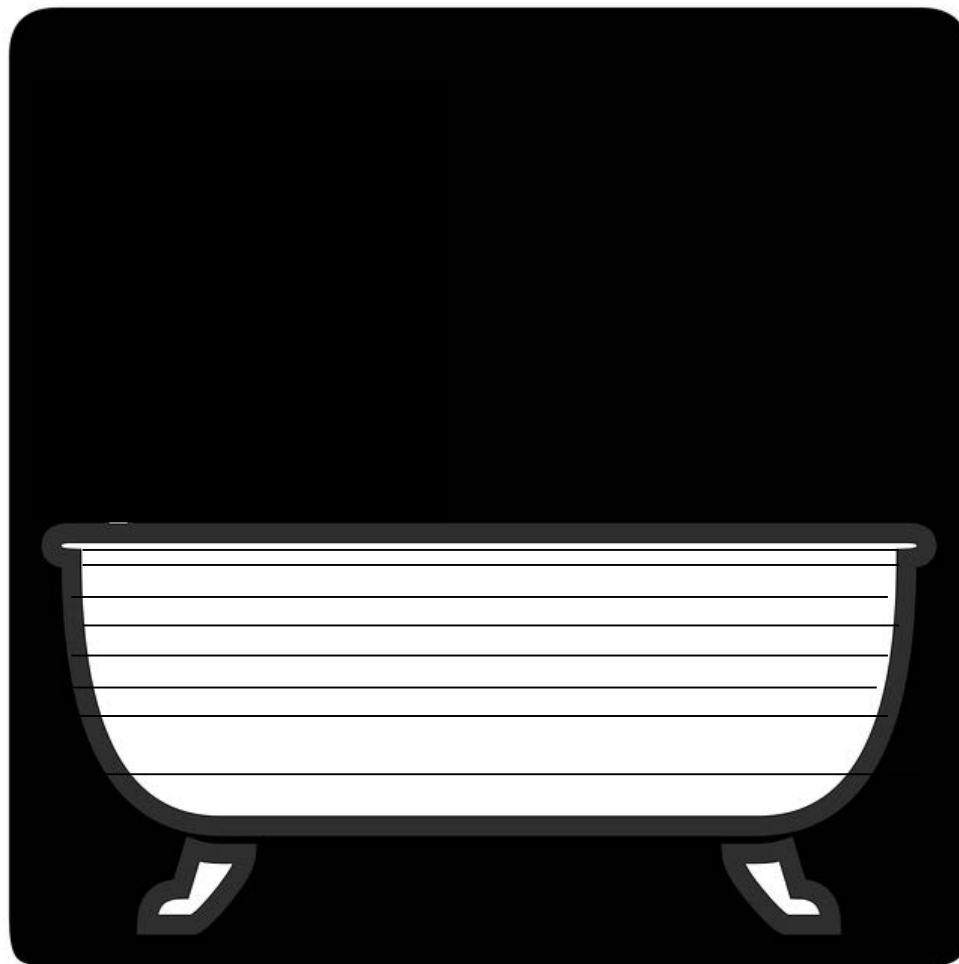
Beräkningar för vattennivåer, tappningar och vattentemperatur och is idag och i ett framtida klimat.

	Area (km ²)	Maxdjup
Vänern	5 450	106
Vättern	1 885	120
Mälaren	1 074	66
Hjälmaren	463	18

1-d modell, PROBE

Vad behöver modellen?

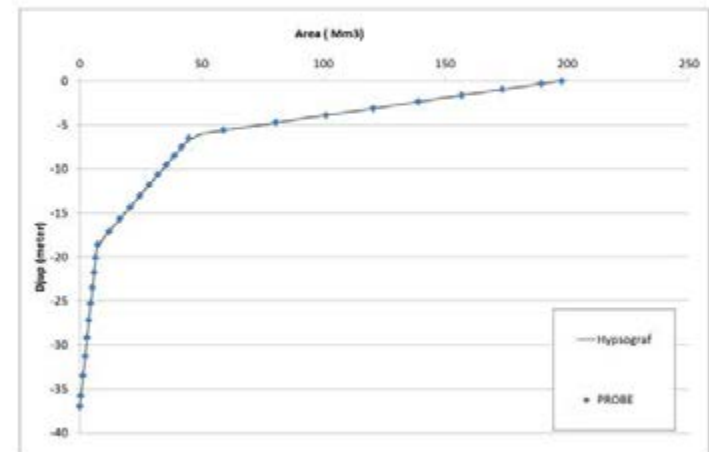
- Hypsograf (hur arean varierar med djupet)

- Initialtillstånd och beskrivande data

- siktdjup
- vindutsatthet
- omblandning

- Drivdata

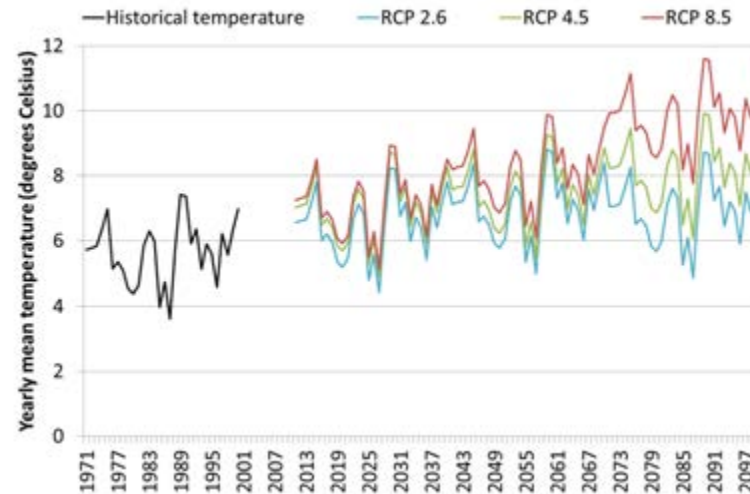
- Temperatur
- Vind
- Molnighet
- Relativ luftfuktighet

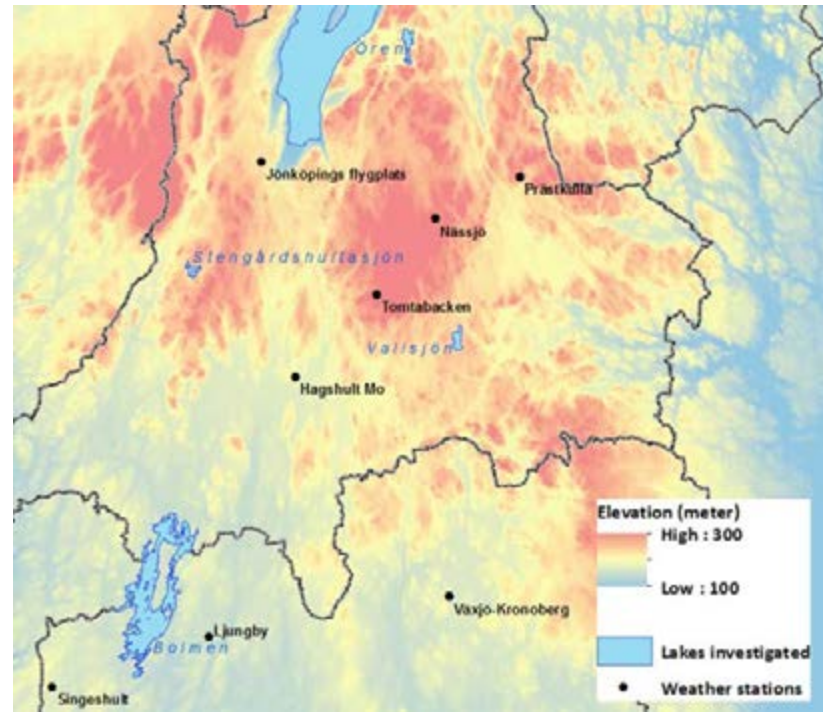
Simulering av framtida klimat

- Temperaturökning lades på historisk väderdata (exempel från SWICCA-projektet)
- Samma data för vind, relativ luftfuktighet och molnighet.
- Ingen hänsyn tagen till förändring av extrema väderhändelser

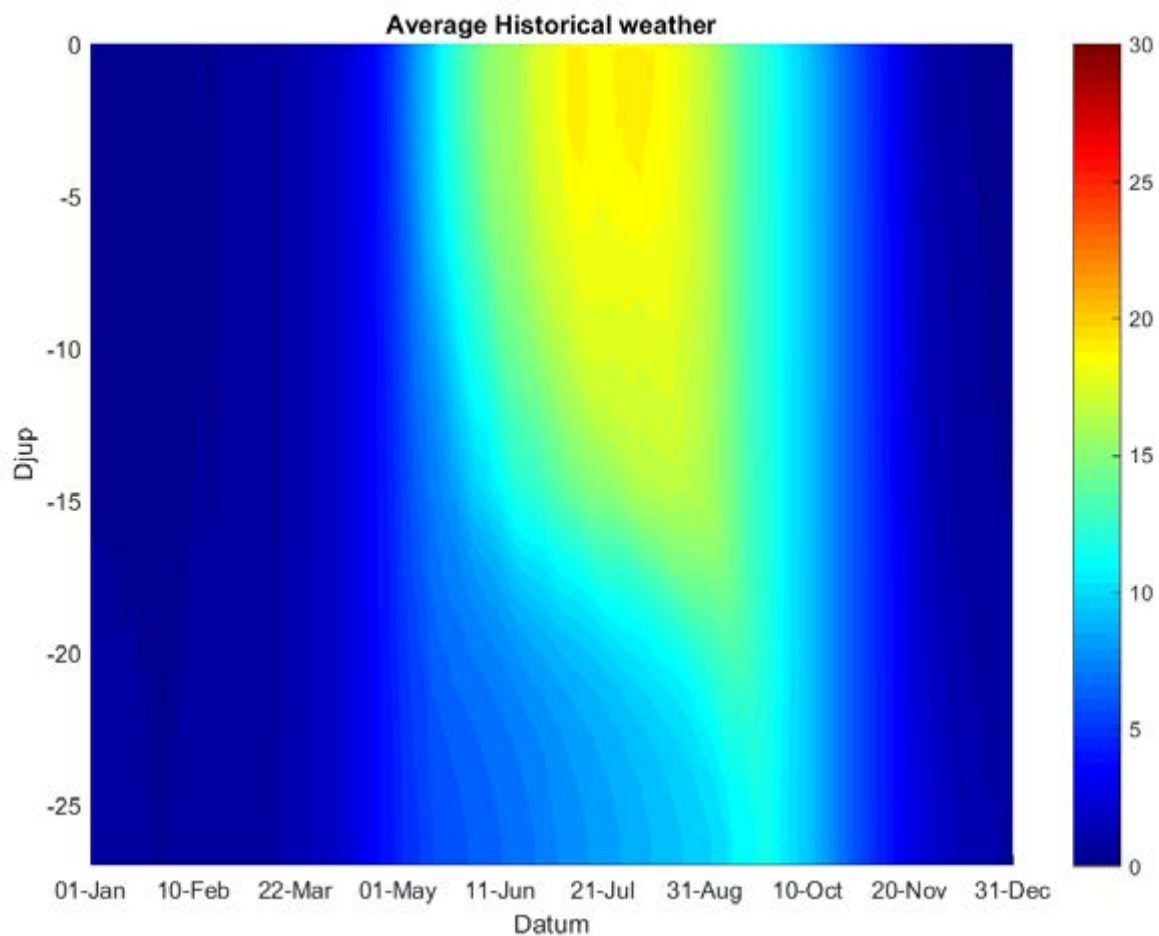
Exempel på resultat

- Stengårdshultasjön
- Bolmen
- Ören
- Hjälmarens

Vattentemp – Stengårdshultasjön 1971-2001

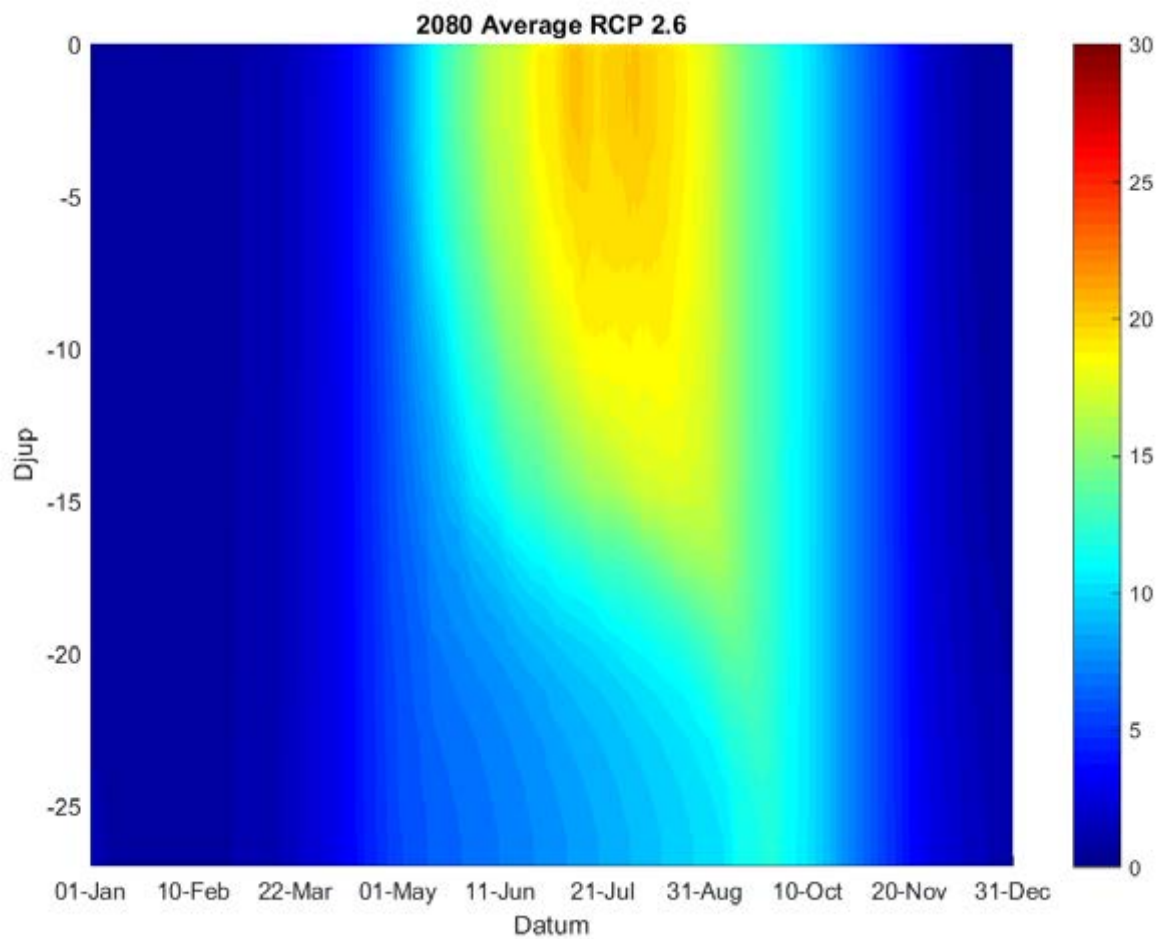
SWICCA
Service for Water Indicators in Climate Change Adaptation

Vattentemp – Stengårdshultasjön 2071-2101 Utsläppsscenario 2.6

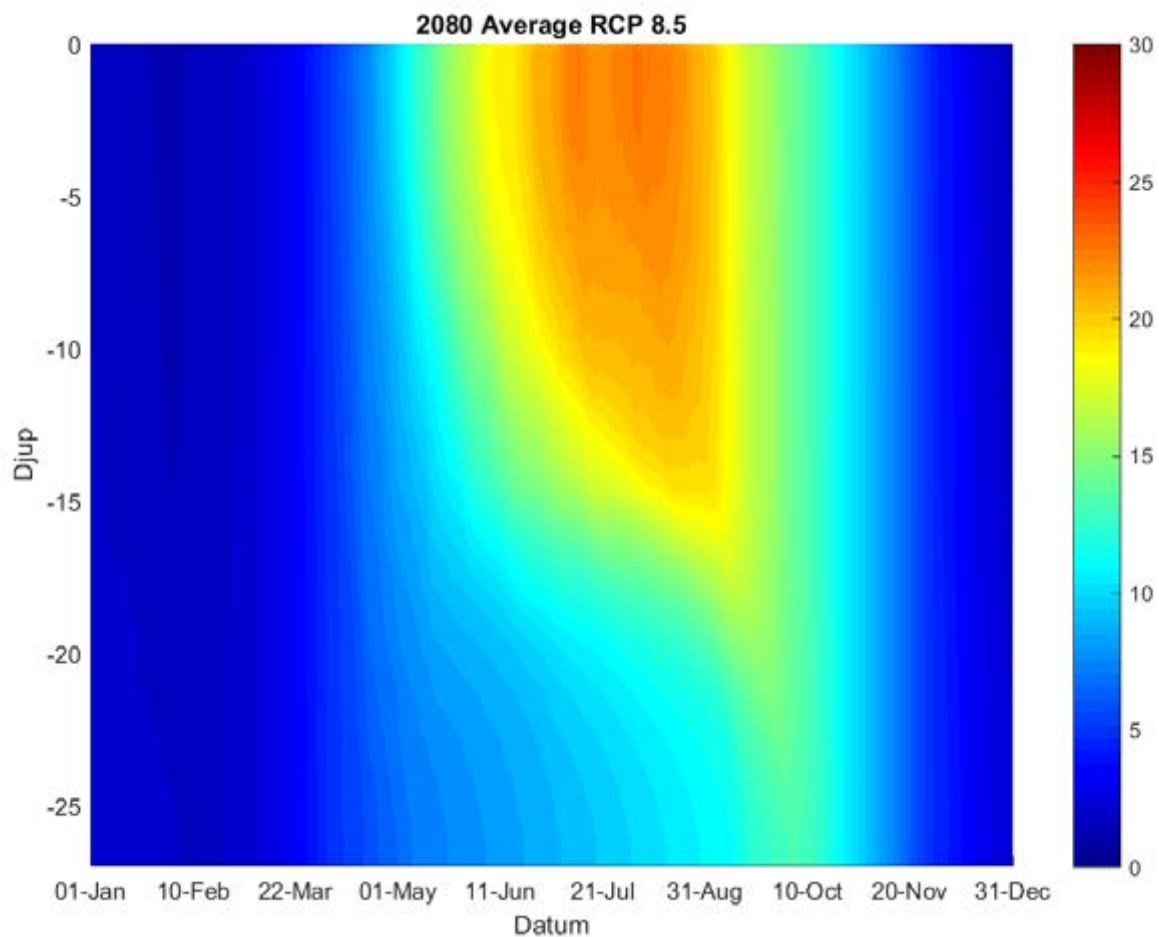
SWICCA
Service for Water Indicators in Climate Change Adaptation

Vattentemp – Stengårdshultasjön 2071-2101

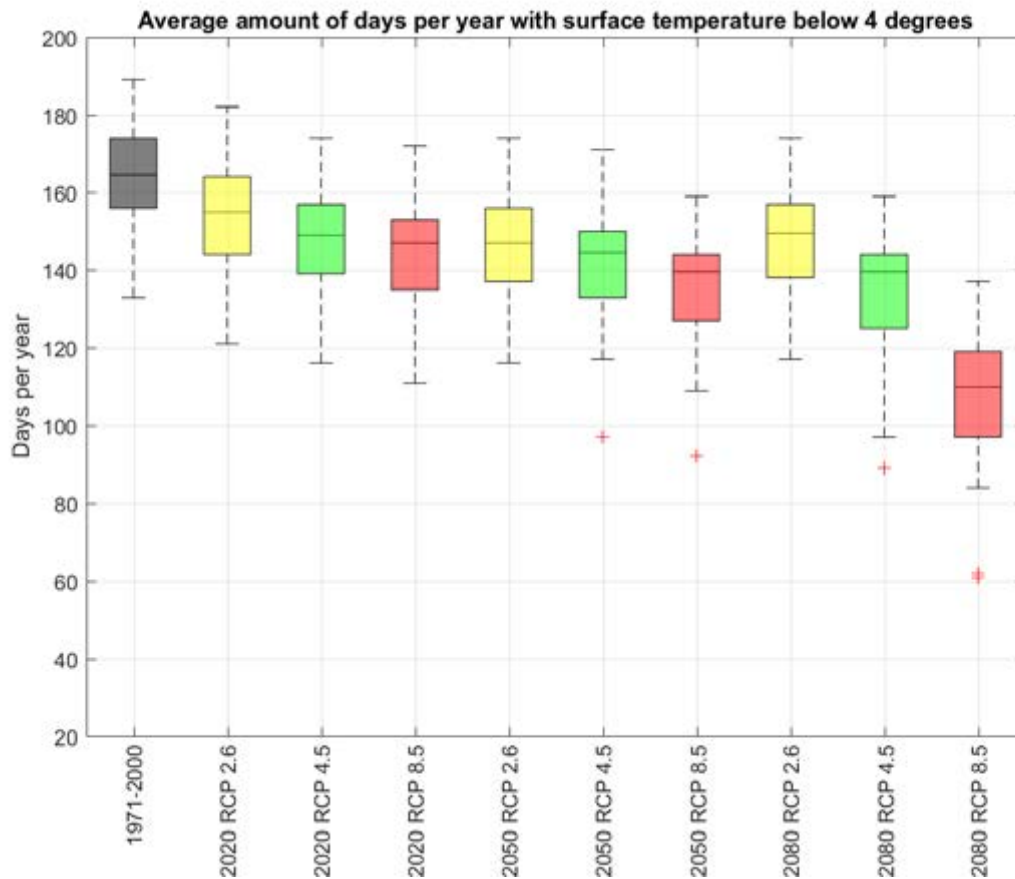
Utsläppsscenario 8.5

SWICCA
Service for Water Indicators in Climate Change Adaptation

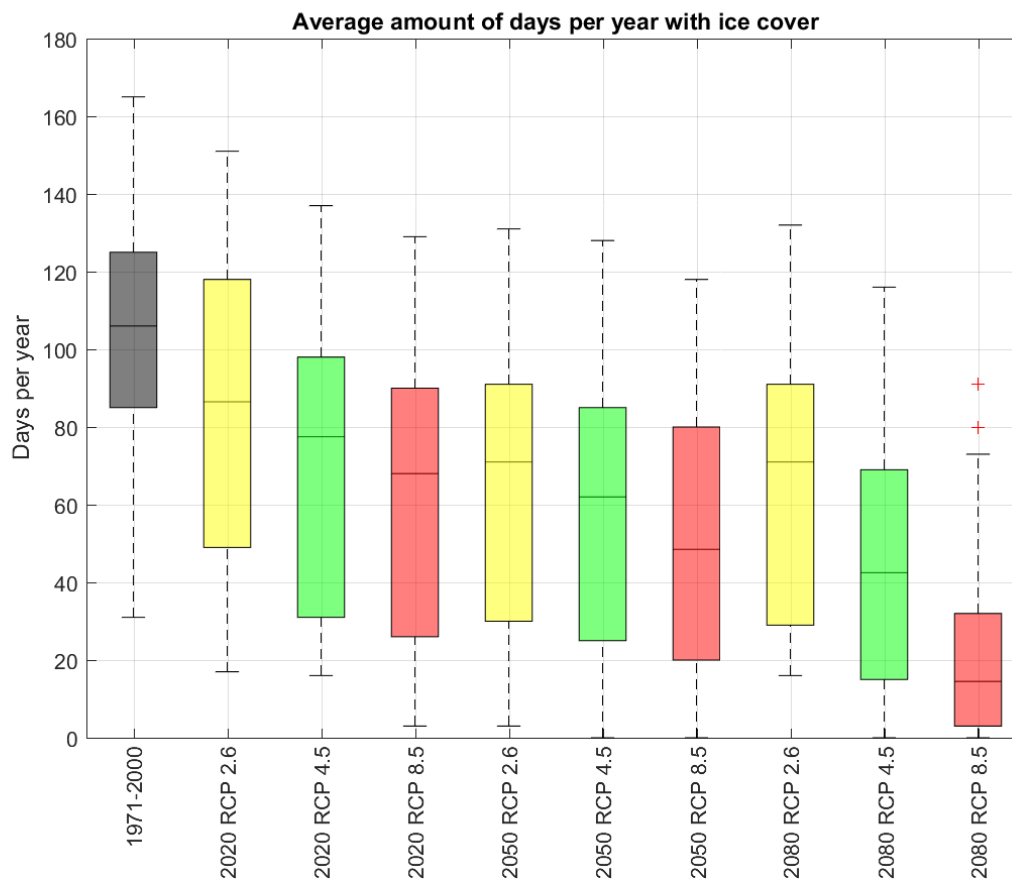
Antal dagar med yttemperatur under 4 grader Stengårdshultasjön

SWICCA
 Service for Water Indicators in Climate Change Adaptation

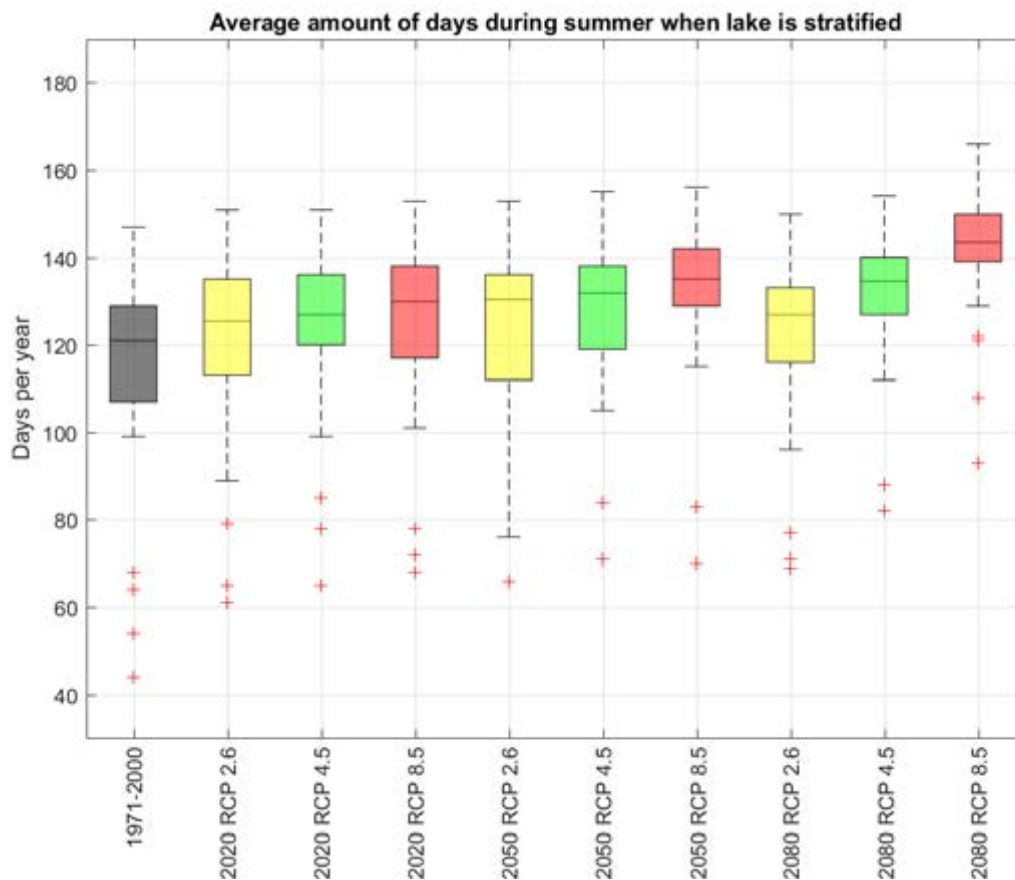
Antal dagar med is Stengårdshultasjön

SWICCA
 Service for Water Indicators in Climate Change Adaptation

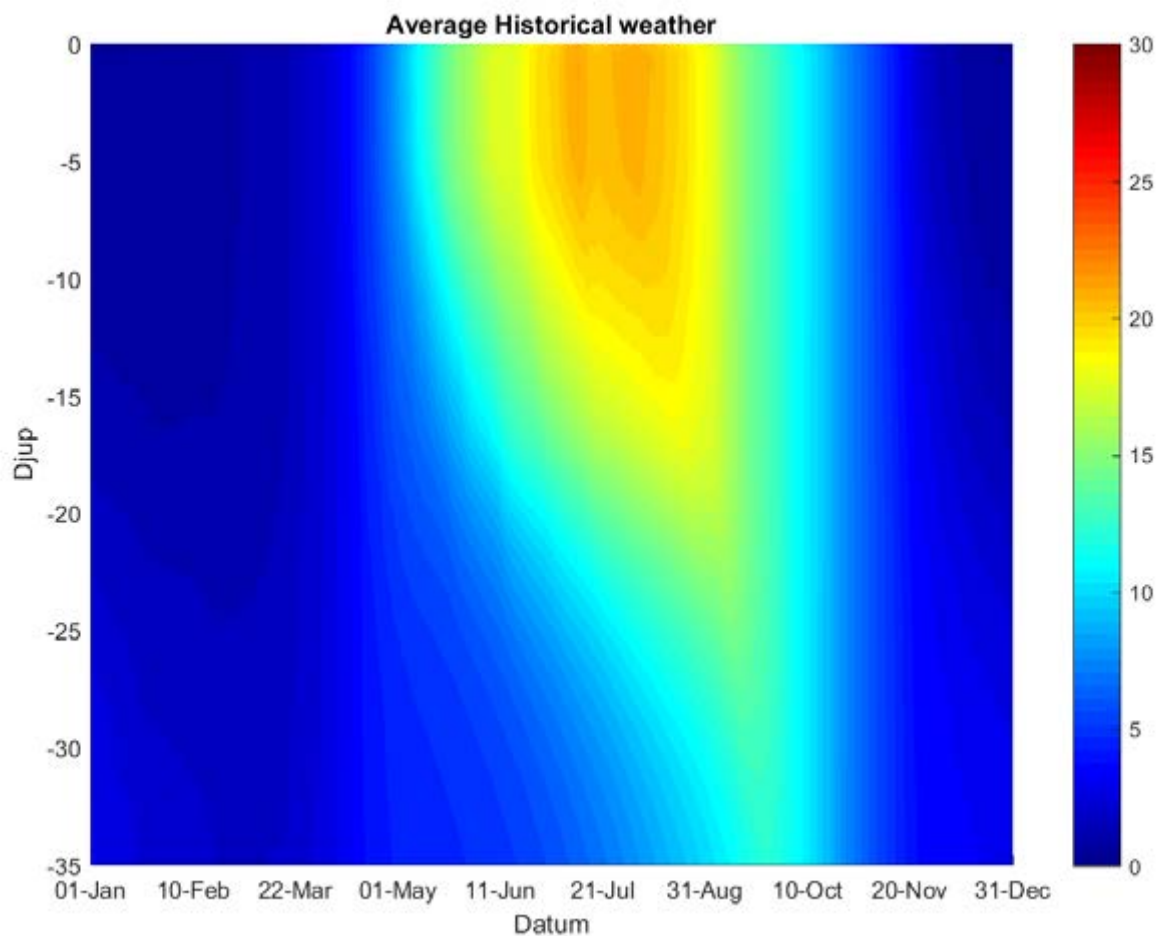
Antal dagar med skiktning Stengårdshultasjön

SWICCA
 Service for Water Indicators in Climate Change Adaptation

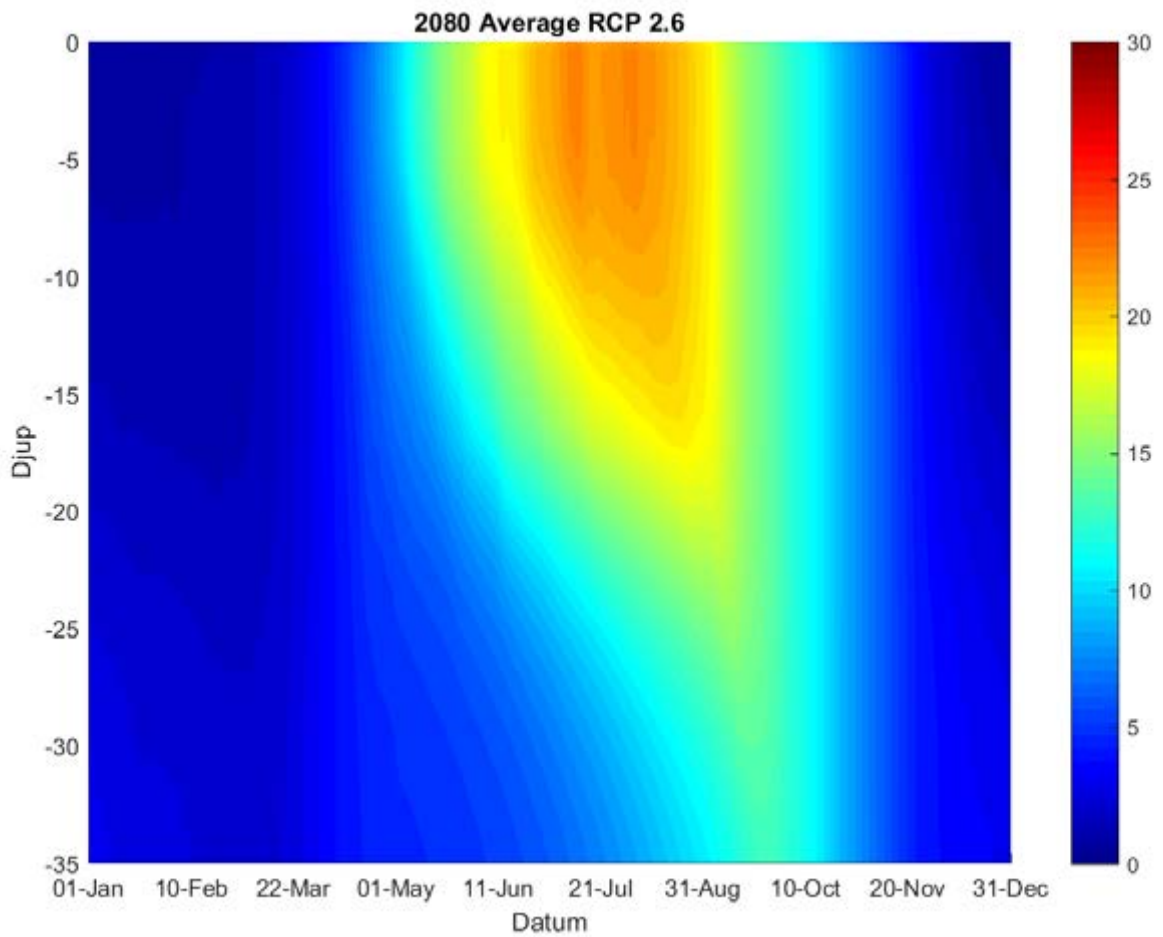
Vattentemp – Bolmen 1971-2001

SWICCA
Service for Water Indicators in Climate Change Adaptation

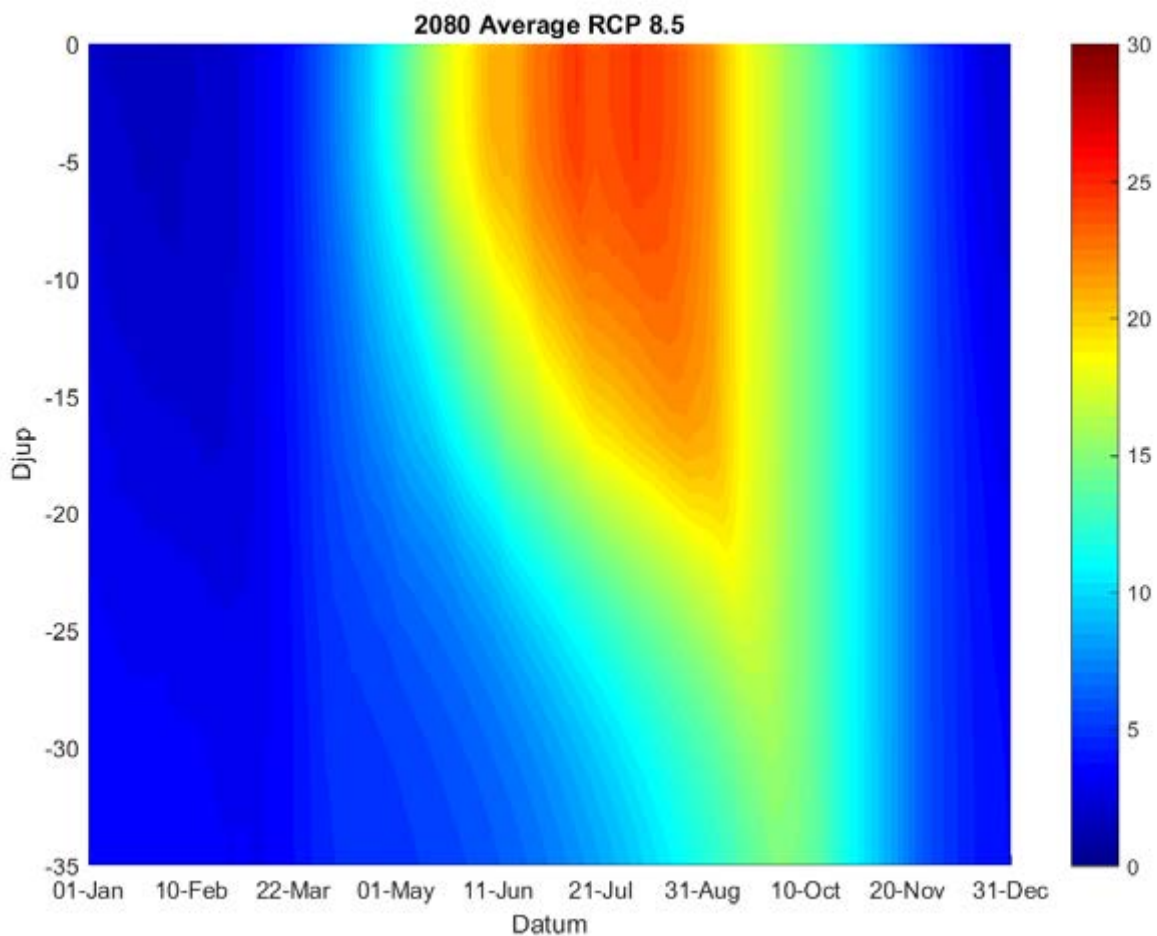
Vattentemp – Bolmen 2071-2101 Utsläppsscenario 2.6

SWICCA
Service for Water Indicators in Climate Change Adaptation

Vattentemp – Bolmen 2071-2101 Utsläppsscenario 8.5

SWICCA
Service for Water Indicators in Climate Change Adaptation

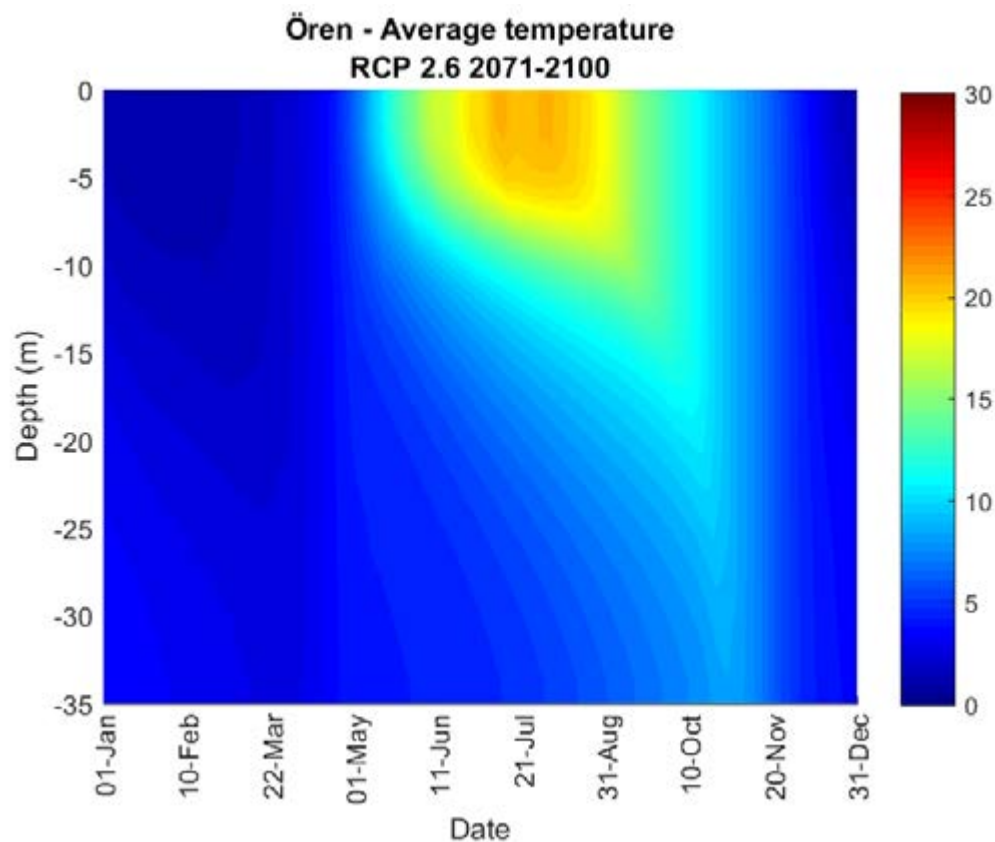

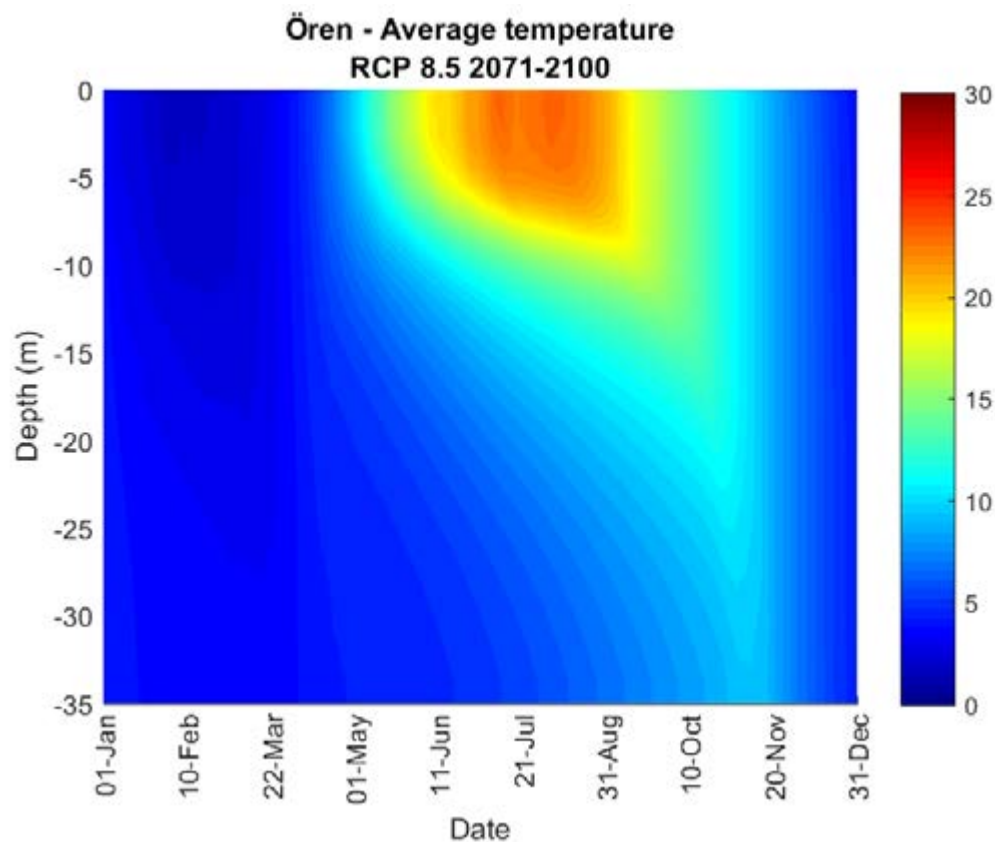
Vattentemp – Ören 2071-2101 Utsläppsscenario 2.6

SWICCA
Service for Water Indicators in Climate Change Adaptation

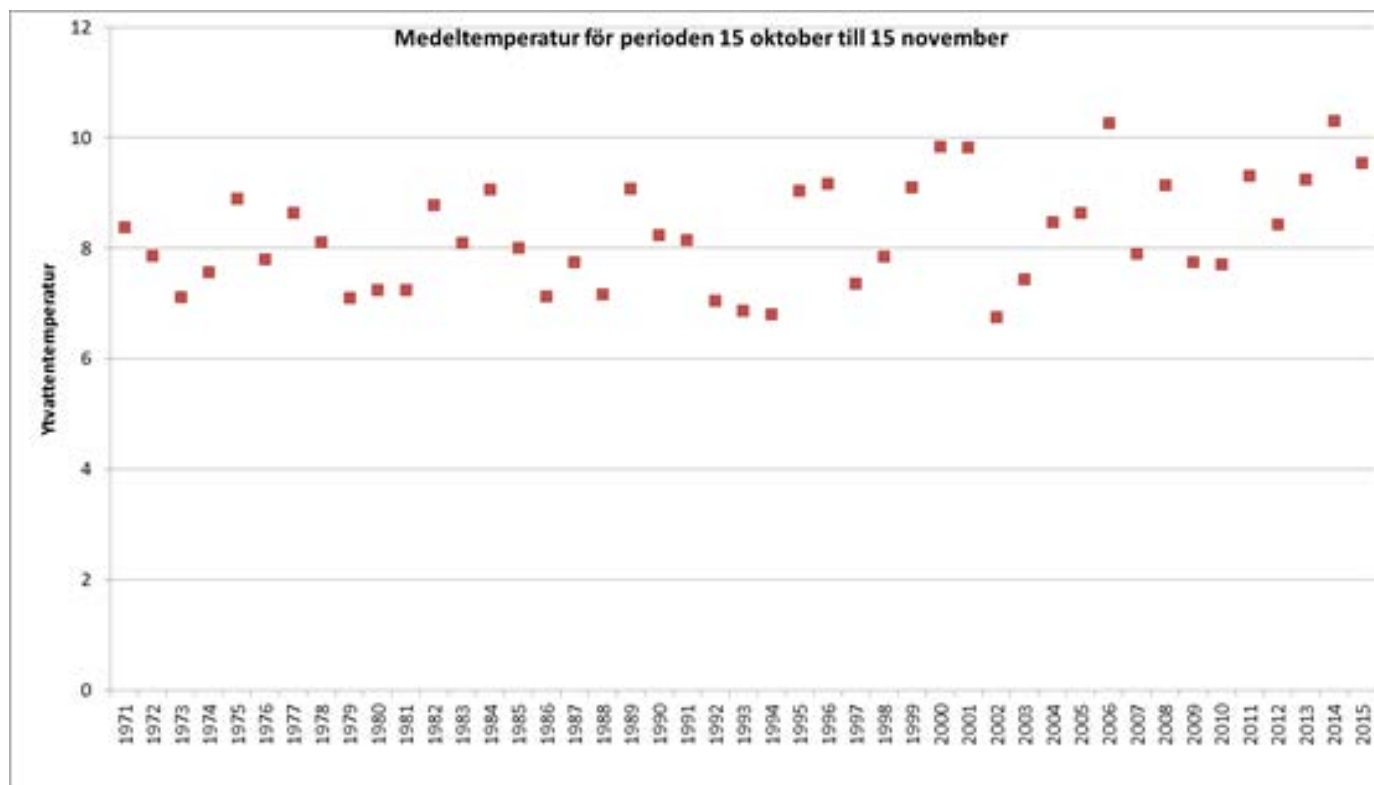
Vattentemp – Ören 2071-2101 Utsläppsscenario 8.5

SWICCA
Service for Water Indicators in Climate Change Adaptation

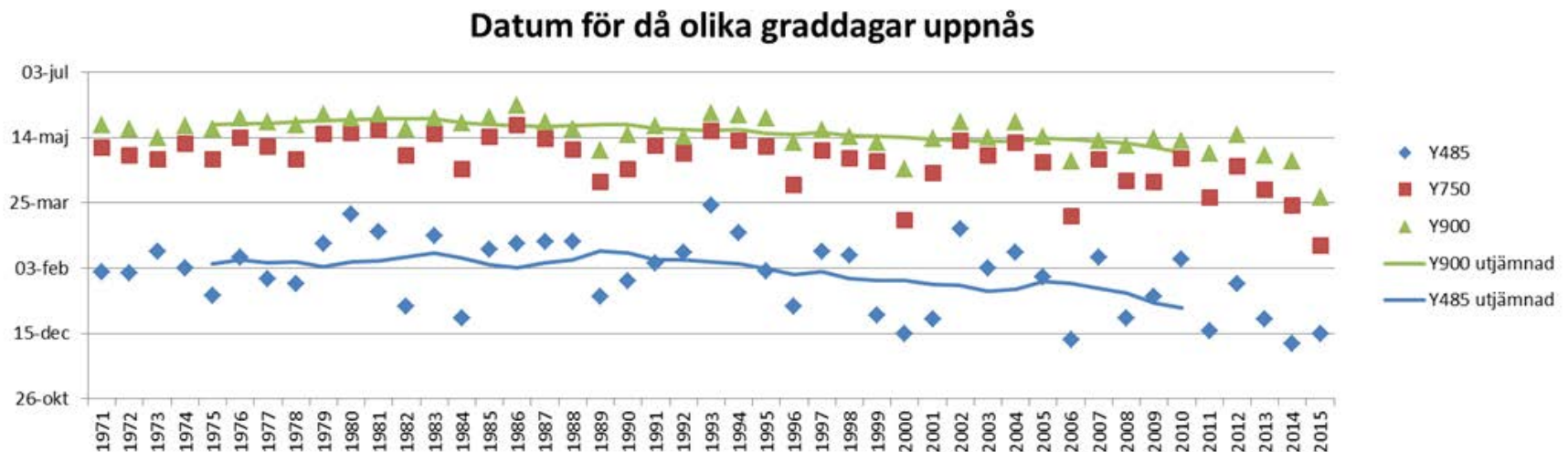
Vad mer kan man göra av resultatet?

- Exempel från Ören. Modellerad historisk data.

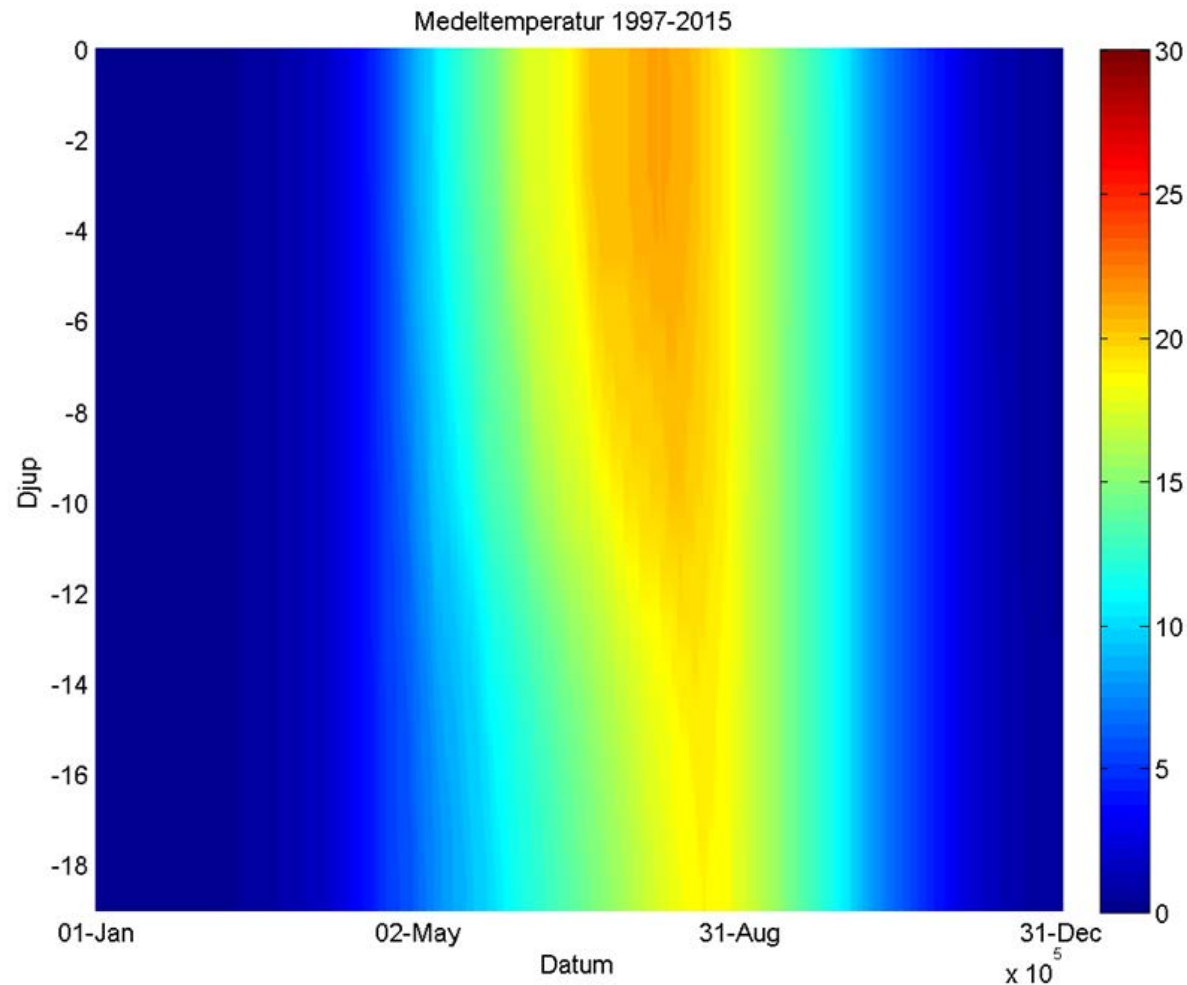
Vad mer kan man göra av resultatet?

- Exempel från Ören. Modellerad historisk data.
-
- Olika datum då gradsummorna 485, 750 och 900 uppnås. 485 uppnås i medel en månad tidigare nu jämfört med 70-talet.

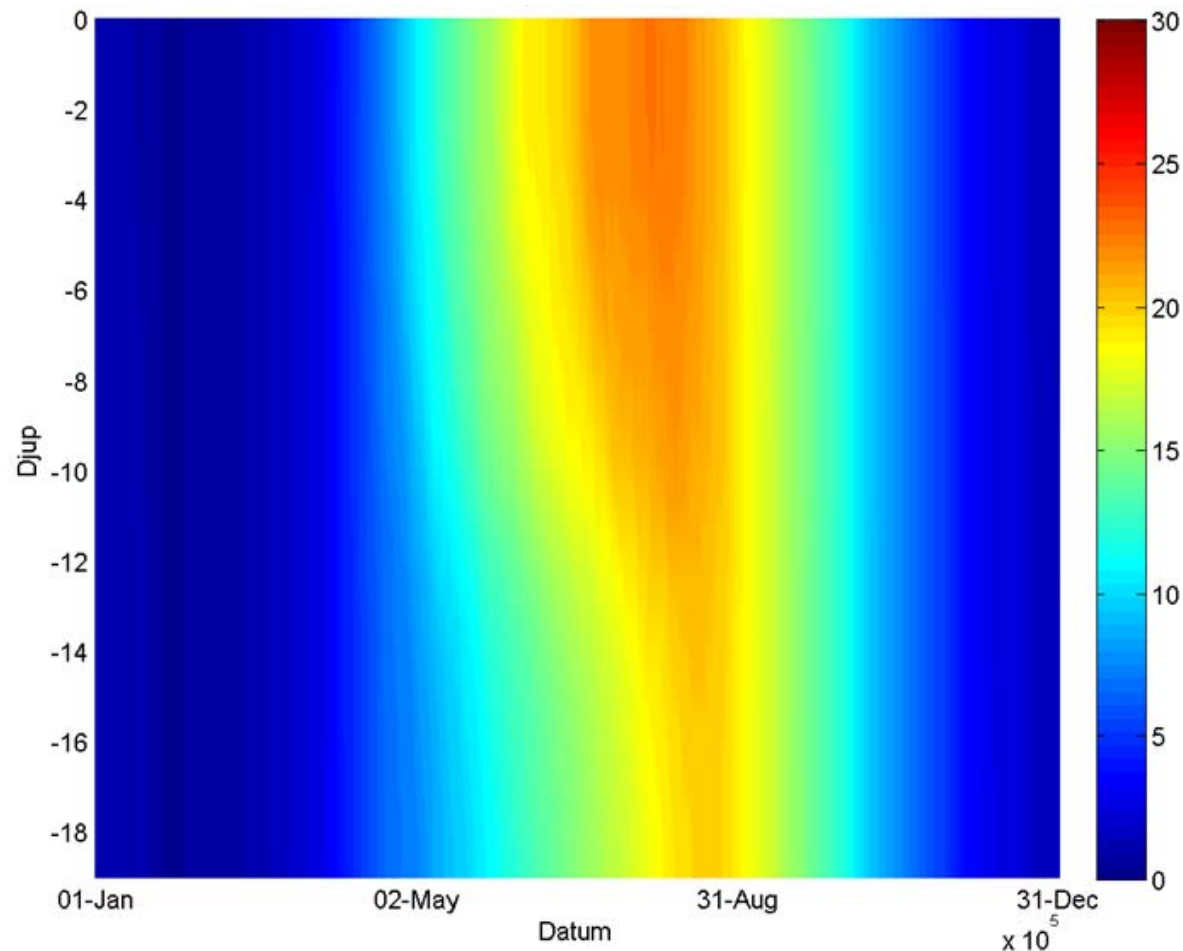

Temperatur för alla djup under ett normalår för perioden 1997-2015

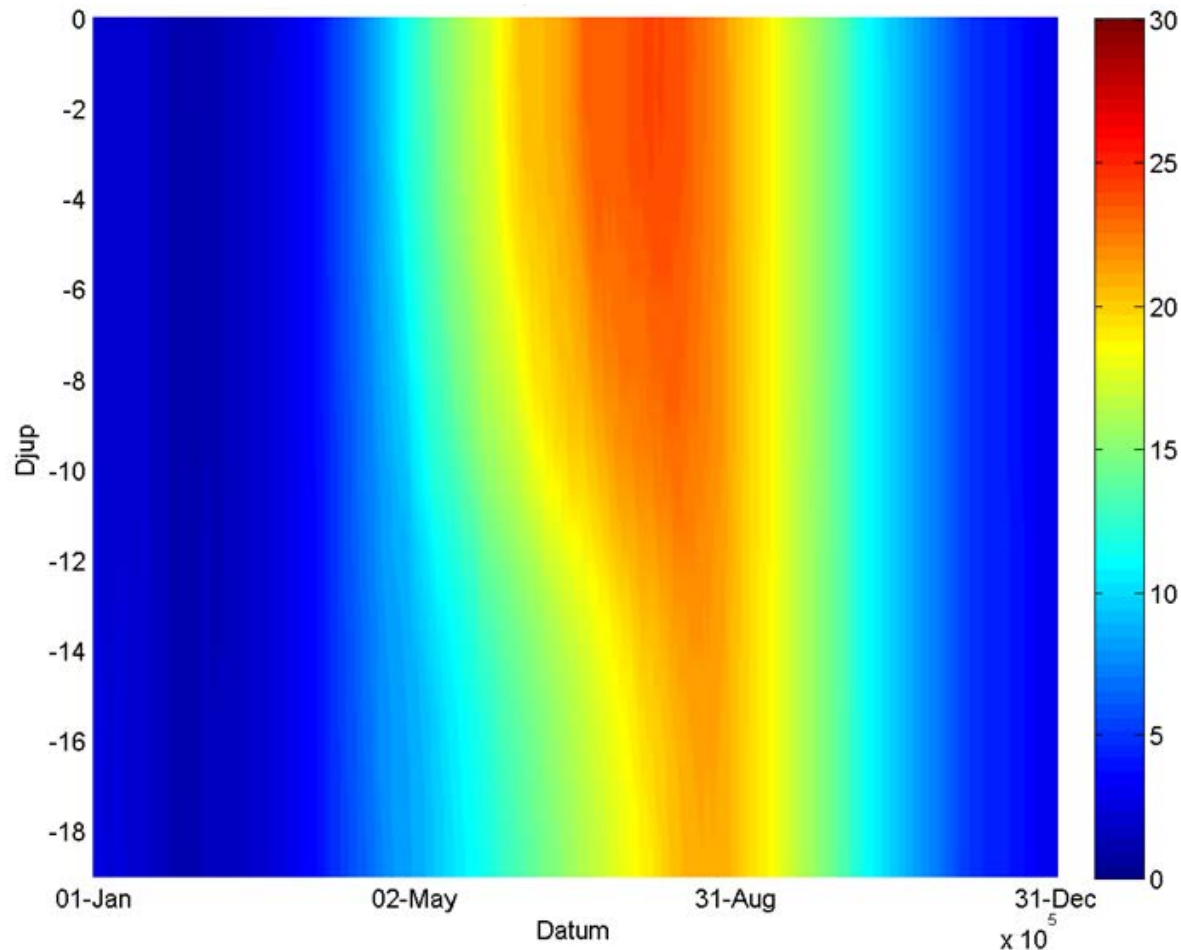

Temperatur för alla djup under ett normalår baserat på perioden 2080-2098 och med RCP 4.5

Temperatur för alla djup under ett normalår baserat på perioden 2080-2098 och med RCP 8.5

	Period 1997-2015	Period 2032-2050 RCP4.5	Period 2032-2050 RCP8.5	Period 2080-2098 RCP4.5	Period 2080-2098 RCP8,5
Medeltemperatur ytvatten (grader C).	8,8	9,5	9,6	10,1	11,5
Medeltemperatur bottenvatten (grader C)	7,6	8,2	8,2	8,6	9,8
Mintemperatur ytvatten (grader C)	0	0	0	0	0
Maxtemperatur ytvatten (grader C)	26,2	26,8	26,9	27,5	29,0
Antal dagar/år med en medeltemperatur i ytvattet >15 grader,	107	115	116	122	141
Antal dagar/år med en medeltemperatur i ytvattet >20 grader,	34	46	48	58	83
Antal dagar/år med skiktning	48	51	52	55	66
Antal dagar/år med is	51	26	26	19	7
Antal år med is	19 av 19	18 av 19	18 av 19	17 av 19	11 av 19

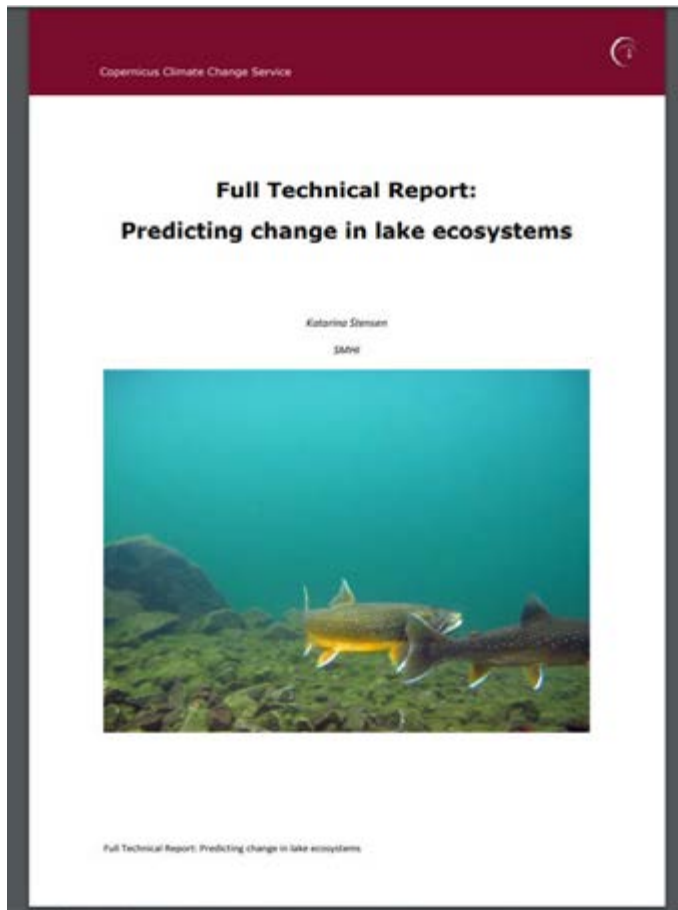
Framtiden

- Viktigt att ta reda på mer om hur klimatet förändras och hur det påverkas oss.
- Utan kunskap ingen möjlighet till anpassning
- Kunskap underlättar samverkan
- Motiv till att minska utsläpp

Tack!

SMHI

http://swicca.climate.copernicus.eu/wp-content/uploads/Predicting-change-in-lake-Ecosystem_SWICCA_checked.pdf

www.smhi.se/publikationer/publikationer/sveriges-stora-sjoar-idag-och-i-framtiden-klimatets-paverkan-pa-vanern-vattern-malaren-och-hjalmaren-kunskapssammanstallning-februari-2018-1.130360